Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 291 (6267) | 20 снежня 1938 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

ЛІКВІДАВАЦЬ АДСТАВАННЕ ПА РАМОНТУ ТРАКТАРАЎ

З кожным годам павялічваецца роля трактарнага парка ў паспяховым правядзенні сяўбы і іншых сельскагаспадарчых работ. Ужо ў гэтым годзе на соцыялістычных палях нашай рэспублікі працавала больш васьмі тысяч трактараў, а к вясне колькасць іх павялічыцца.

Насычанасць калгаснай вёскі магутнай сучаснай тэхнікай — трактарамі, камбайнамі і іншымі сельскагаспадарчымі машынамі — ёсць вынік бліскучых перамог соцыялізма ў нашай краіне, вынік сталінскіх клопатаў нашай партыі і ўрада аб далейшым росквіце калгаснай вёскі.

Але мала мець трактары. Задача заключаецца ў тым, каб максімальна выкарыстаць іх. Таварыш Сталін не раз звяртаў увагу нашых партыйных і совецкіх арганізацый на тое, каб браць ад тэхнікі ўсё, што яна можа даць для далейшага росквіту нашай радзімы.

На жаль, побач з фактамі ўмелага выкарыстоўвання трактараў і іншых машын, ёсць яшчэ ў рэспубліцы нямала машынатрактарных станцый, кіраўніцтва якіх не забяспечвае чоткай работы трактарнага парку. Адно толькі параўнанне работы двух машынатрактарных станцый паказвае, што значыць па-большэвіцку асядлаць тэхніку і ў што абыходзіцца нашай краіне непаваротлівасць і бязрукасць некаторых зямельных работнікаў. Боркавіцкая машынатрактарная станцыя (Дрысенскі раён) здолела выканаць гадавы план трактарных работ на 110 процантаў. У сярэднім на кожным трактары тут выпрацавана 485 гектараў у пераводзе на мяккае ворыва. План камбайнавай уборкі выканан на 167 процантаў, ільнацерабленне — на 120 процантаў. Зэканомлена на 280.800 рублёў гаручага. Перадавая брыгада тав. Быкава выпрацавала на кожны трактар ХТЗ па 1.115 гектараў пры заданні ў 443 гектары на трактар. У гэты-ж самы час Барысаўская машынатрактарная станцыя выканала план гадавой работы толькі на 49 процантаў.

Барысаўская МТС не ёсць выключэннем. Прыкладна такія-ж сумныя рэзультаты гадавой работы Ушацкай, Сенненскай, Веткаўскай, Хоцімскай і некаторых іншых машынатрактарных станцый рэспублікі. Прычыны — у дрэнным кіраўніцтве. Зрыў гадавога плана з'яўляецца рэзультатам адсутнасці ўпартай большэвіцкай барацьбы за своечасовы і высокаякасны рамонт трактараў і іншых машын.

Задача заключаецца цяпер у тым, каб, улічыўшы ўрокі мінулага года, выправіць дапушчаныя памылкі і добра падрыхтаваць машынны парк да палявых работ. Агульнавядома, што, побач з падрыхтоўкай масавых кадраў, засыпкай высокаякаснага насеннага матэрыялу, правільнай арганізацыяй працы, рашаючай умовай паспяховага правядзення сяўбы з'яўляецца рамонт трактарнага парка.

Аднак урокі рамонту мінулай зімы ў многіх МТС рэспублікі не ўлічаны. Тэмпы рамонту трактарнага парка яўна нездавальняючыя. На 15 снежня квартальны план капітальнага рамонту выканан на 36,4 процанта, план бягучага рамонту — толькі на 13,5 процанта. Па асобных абласцях становішча яшчэ горшае. Напрыклад, у Віцебскай і Палескай абласцях план капітальнага рамонту трактараў выканан толькі на 25 процантаў.

Такое становішча з рамонтам трактарнага парка выклікае законную трывогу, — тым больш, што прырост за апошнюю дэкаду зусім нязначны.

Галоўная прычына яўна нездавальняючага ходу рамонту заключаецца ў тым, што некаторыя дырэктары МТС, зямельныя работнікі, совецкія і партыйныя арганізацыі па гэты час замест апаратыўнай, большэвіцкай работы і канкрэтнага кіраўніцтва рамонтам займаюцца толькі разважаннем і нецярпімым спасыланнем на «аб'ектыўныя» прычыны і не выкарыстоўваюць свае магчымасці. Напрыклад, у Смалянскай МТС (Аршанскі раён) да гэтага часу не прыведзена ў парадак рамонтная майстэрня, нехапае механікаў, брыгадзіраў і іншых рабочых. У выніку — план рамонту трактараў зрываецца. Апрача гэтага, тут яшчэ нехапае каля 70 трактарыстаў, і нічога канкрэтнага не робіцца, каб іх падрыхтаваць. Такое становішча не ўстрывожыла ні райком КП(б)Б, ні райвыканком.

Полацкая МТМ таксама зрывае квартальны план рамонту. Кіраўніцтва майстэрні ахвотна спасылаецца на дзесяткі «аб'ектыўных» прычын. Але варта заглянуць у майстэрню, каб зразумець у чым сапраўдныя прычыны зрыву рамонту. Тут пануюць самацёк і расхлябанасць, нехапае рабочай сілы. З гэтай прычыны ў лістападзе дзесяць дзён прастаялі такарныя станкі. Рабочаму перш чым прыступіць да работы, прыходзіцца траціць многа часу на пошукі інструмента, бегаць да дырэктара і механіка, каб атрымаць запасныя часткі. Дырэкцыя МТМ не паклапацілася скласці графік рамонту. Вытворчыя планы да брыгады не даведзены. Рабочыя не ведаюць норм. Існуе поўная неразбяryха ў расцэнках і ўчоце працы.

Падобныя факты наглядаюцца па Ельскай, Асвейскай, Лядзенскай, Крупскай, Чырвонапольскай, Фаніпальскай і некаторых іншых МТС, якія ганебна зрываюць рамонт трактараў.

Выключна дрэнна кіруе рамонтам Наркамзем БССР. Тут нават не паклапаціліся навесці парадак у такіх важнейшых пытаннях, як сістэма аплаты працы на рамонце. Наркамзем, рэспубліканскія канторы «Гутапзбыт» і Бельсельгаснаба не прынялі мер, каб своечасова забяспечыць МТС і рамонтныя майстэрні патрэбнымі запаснымі часткамі, абмежаваліся аднымі толькі заяўкамі.

Больш таго, ёсць нямала фактаў, калі запасныя часткі, якія ёсць, не выкарыстоўваюцца. Напрыклад, Будакашалёўская МТС мае лішкі дэталяў, якіх нехапае ў суседняй, Жлобінскай. Жлобінская-ж МТС мае лішнія поршні, якіх нехапае ў Будакашалёўскай МТС. У Гомельскай МТС нехапае некаторых запасных частак, у той час, калі іх ёсць больш чым патрэбна ў Лоеўскай МТС. Такіх фактаў па вобласці многа. Гомельскі абласны зямельны аддзел абяцаў арганізаваць абмен запасных частак паміж МТС, але далей слоў тут не пайшлі.

Рашаючая ўмова паспяховага правядзення рамонту — большэвіцкія клопаты аб людзях. Нельга цярпець такога становішча, што мае месца ў Багушэўскай, Даманавіцкай, Сенненскай Асіпавіцкай і некаторых іншых МТС, калі рамонтныя рабочыя не забяспечаны інтэрнатамі, добрым харчаваннем і т. д. Трэба стварыць усе ўмовы для работы, падтрымаць ініцыятыву перадавых рабочых — стаханаўцаў рамонту, і ў гэты-ж час бязлітасна бічаваць лодыраў, прагульшчыкаў, дэзарганізатараў працоўнай дысцыпліны.

На прадпрыемствах, у калгасах рэспублікі разгортваецца соцыялістычнае спаборніцтва на дастойную сустрэчу дваццацігоддзя ўтварэння БССР. Партыйныя і совецкія арганізацыі, зямельныя работнікі абавязаны зрабіць усё неабходнае для таго, каб шырока разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва сярод рабочых МТС, у рамонтных майстэрнях, каб ліквідаваць адставанне па рамонту трактарнага парка.

Вопыт перадавікоў рамонту павінен стаць здабыткам усіх людзей, якія працуюць на рамонце, усіх рабочых, майстраў, механікаў машынатрактарных станцый.

Мабілізуем усе сілы, каб у поўную баявую гатоўнасць прывесці трактары і ўвесь машынны парк да большэвіцкай вясны!

ПІСЬМО М. І. КАЛІНІНА ПІОНЕРАМ МЕНСКАЙ ШКОЛЫ № 17

Праходзіў збор піонератрада 4 класа «Д» сталінскай школы № 17 горада Менска. З вялікай цікавасцю слухалі дзеці расказ аб слаўнай біяграфіі саратніка вялікага Сталіна, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР таварыша Міхаіла Іванавіча Калініна. Тут-жа на зборы піонеры напісалі Міхаілу Іванавічу пісьмо, у якім паведамілі аб сваёй вучобе, аб рабоце атрада, дзякавалі партыю і ўрад за шчаслівае совецкае дзяцінства, віншавалі Міхаіла Іванавіча з днём нараджэння.

15 снежня на імя старшыні совета атрада — выдатніцы Эмы Серэбраннік атрымана ад Міхаіла Іванавіча Калініна адказнае пісьмо. Міхаіл Іванавіч піша:

«Дарагія рэбяты, атрымаў ваша пісьмо за подпісам Э. Серэбраннік і спяшаюся выказаць вам сардэчную падзяку за віншаванне.

Што датычыць атраднага сцяга, то аб гэтым я не супроць спісацца з вамі па сканчэнні вучэбнага года, калі будзе відаць, наколькі вы выканаеце сваё абяцанне.

Ваш М. КАЛІНІН».

Пісьмо таварыша Калініна выклікала вялікую радасць сярод вучняў і настаўнікаў сталінскай школы № 17.

Пісьмо абмяркоўваецца ва ўсіх піонератрадах школы. Школьнікі бяруць на сябе абавязацельствы яшчэ лепш вучыцца, яшчэ лепш авалодваць ведамі, каб быць дастойнымі сынамі і дочкамі вялікай соцыялістычнай радзімы.

ХРОНІКА

СНК Саюза ССР зацвердзіў тав. Олонава М. І. намеснікам народнага камісара шляхоў зносін па палітчастцы і ўвёў яго ў састаў калегіі НКШЗ.

ЖАЛОБНЫ МІТЫНГ НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ, ПРЫСВЕЧАНЫ ПАМЯЦІ В. П. ЧКАЛАВА

* * *

Прамова тав. Н. А. Булганіна

Ад ЦК ВКП(б) і СНК СССР

Таварышы! З нашых радоў смерць вырвала Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Совецкі Саюз, працоўныя і партыя страцілі вялікага лётчыка нашага часу, Героя Совецкага Саюза, выдатнага грамадзяніна і дзеяча, дэпутата Вярхоўнага Совета, члена Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў).

У асобе Валерыя Паўлавіча Чкалава мы страцілі гордага сокала нашай доблеснай Чырвонай Арміі, валодаўшага велізарнейшай канцэнтраванай воляй, цвёрдым характарам, уменнем ісці на рызыку і злучаўшага ў сабе гэтыя якасці з выдатным веданнем справы.

Мы страцілі чулага друга, баявога таварыша, крышталічнай душэўнай чыстаты чалавека.

Валерый Паўлавіч быў неперапзыйдзеным майстрам совецкай авіяцыі, ёй ён заваяваў сусветную славу, яе росквіту і магутнасці ён прысвяціў большую палавіну свайго жыцця.

Ён выхаваў многіх бясстрашных байцоў-лётчыкаў, не раз ужо даказаўшых сваю адвагу і мужнасць і паказаўшых усяму свету сакрушальную сілу нашай непераможнай авіяцыі.

Валерый Чкалаў — сын Паўла Грыгор'евіча Чкалава, рабочага-кацельшчыка з сяла Васільева-Слабада, цяпер Чкалаўск, Горкаўскай вобласці—плоць ад плоці, кроў ад крыві нашага вялікага народа.

Ён рос з народам пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, пад непасрэдным асабістым кіраўніцтвам таварыша Сталіна і вырас у героя нашай вялікай совецкай краіны.

Вось чаму зараз у гэты дзень не толькі тут, на Краснай плошчы, але і па ўсяму Совецкаму Саюзу мільёны працоўных выражаюць свой найглыбейшы смутак з поваду гэтай утраты.

Валерый Паўлавіч Чкалаў пачаў сваё самастойнае жыццё з юных гол.

З пачатку свайго самастойнага жыцця ён быў заўсёды верны справе рабочага класа і да канца, да моманту сваёй трагічнай смерці захоўваў беззаветную адданасць партыі Леніна — Сталіна.

Яшчэ ў 1919 годзе, стаўшы ў рады лепшых людзей нашай краіны, ён добраахвотнікам пайшоў на фронт абараняць заваяванні Кастрычніцкай рэволюцыі.

У 1923 годзе мы ведаем Чкалава, як лётчыка, залічанага ў школу вышэйшага пілатажа па класу знішчальнікаў.

Мы ведаем яго далей, як лётчыка-выпрабавальніка ваенна-паветраных сіл Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Ужо ў тыя годы, не толькі ў авіяцыі, але і ў шырокіх кругах народа ён становіцца папулярным і вядомым сваёй бязмежнай мужнасцю, лётчыкам, нязменна ідучым уперад, авалодваючым тэхнікай авіяцыйнай справы. Аб ім гавораць, як аб знаходлівым, смелым, бясстрашным Чкалаве.

У 1935 годзе за мужнасць і смеласць у справе выпрабавання самалётаў новых канструкцый урад узнагарадзіў Валерыя Паўлавіча Чкалава вышэйшай узнагародай—ордэнам Леніна.

У ліпені 1936 года таварыш Чкалаў са сваімі прыяцелямі і спадарожнікамі —тт. Байдуковым і Беляковым — зрабіў памятны ўсёй краіне гістарычны пералёт па сталінскаму маршруту Масква — Нікалаеўск-на-Амуры.

Перад знаходлівым, смелым, бясстрашным Чкалавым ўстала задача, звязаная непасрэдна з інтарэсамі нашай радзімы, поўная глыбокага сэнсу: вывучэння, асваення і абароны радзімы.

Таварыш Чкалаў зрабіў гэты бяспрыкладны пералёт над совецкай краінай, над яе далёкімі граніцамі, над бяздоннем акіяна, скрозь ураганы і воблакі.

Зрабіўшы пасадку самалёта на маленькім малавядомым востраве Удд, які носіць цяпер слаўнае імя Чкалава, яго самалёт прайшоў каля дзесяці тысяч кілометраў без пасадкі, праляцеўшы пяць з лішнім тысяч кілометраў над двума марамі і Паўночным ледавітым акіянам. Урад і партыя прысвоілі камандзіру самалёта Валерыю Паўлавічу Чкалаву, як і яго спадарожнікам, званне Героя Совецкага Саюза і ўзнагарадзілі яго другім ордэнам Леніна.

Праз год, у чэрвені 1937 года, таварыш Чкалаў узначальвае экіпаж і робіць першы ў гісторыі пералёт з Масквы ў Амерыку праз Паўночны полюс.

Ніколі яшчэ ў гісторыі авіяцыі не было такога пералёту. Ні моры, ні акіян, ні ільды, ні горы, ніякія перашкоды не маглі спыніць Валерыя Чкалава.

«Ніякія перашкоды, ніякія маразы, ніякія пургі і абледзяненні самалёта не маглі спыніць нас». Так гаварыў сам таварыш Чкалаў.

Адкуль у Чкалава гэта мужнасць і гераізм? Ён сам дае адказ на гэта пытанне словамі, у якіх відзен увесь Чкалаў:

«Наша жыццё безраздзельна належыць радзіме. Калі і дзе ўгодна, мы будзем,—гаварыў ён, — крывёю заваёўваць вялікае шчасце, заваяванае мільёнамі людзей, жывучых у сталінскую эпоху».

«У нас часта пытаюць, у чым чэрпаў экіпаж крыніцу бадзёрасці?

Адказ у нас адзін: у пачуцці блізасці 170-мільённага совецкага народа, у сазнанні, што аб нас клапоціцца і думае дарагая радзіма, што аб нас у гэтыя гадзіны ўспамінае таварыш Сталін, чыю ласкавую ўвагу мы адчулі яшчэ ў мінулагоднім пералёце.

З такімі думкамі і пачуццямі ніякія цыклоны не страшны!».

Ён належаў радзіме. Ён любіў народ, з асяроддзя якога ён выйшаў.

З усёй сваёй чкалаўскай страсцю ён ненавідзеў здраднікаў справы соцыялізма, ворагаў нашай радзімы, ён увесь, без астатку, быў аддан партыі.

Ён бязмежна і горача любіў Сталіна.

З гэтымі пачуццямі яму не страшны былі труднасці, ніякія перашкоды не маглі спыніць яго.

Гэтыя пачуцці давалі яму сілу, мужнасць, гераізм.

Гераізм у нашым разуменні — гэта праяўленне высокіх чалавечых якасцей лепшых патрыётаў нашай краіны, якія нястомна вядуць барацьбу за вялікую справу большэвіцкай партыі, за шчасце свайго народа, за комунізм!

Нашы героі вышлі з народа і звязаны з ім, яны выражаюць яго волю, інтарэсы і чаянні.

Герояў Совецкага Саюза нараджае краіна, дзе знішчана эксплаатацыя, дзе жыве і працуе вялікі свабодны народ.

У вобразе Валерыя Чкалава ўвасоблены рысы герояў нашай краіны, вырасшых у сталінскую эпоху.

Валерый Паўлавіч Чкалаў—тып новага чалавека, выхаванага нашай большэвіцкай партыяй.

Яго вобраз заўсёды павінен быць для нас прыкладам рэволюцыйнай самаадданасці і большэвіцкай вернасці справе комунізма.

З глыбокім жалем мы развітваемся сёння з родным Валерыем Паўлавічам.

На змену такім барацьбітам за нашу радзіму, за справу комунізма павінны ўзняцца новыя і новыя героі.

Яны павінны ўнаследваць чкалаўскую цвёрдасць характару, яго адвагу і мужнасць і спалучаць іх з выдатным веданнем справы.

Яны павінны быць такімі-ж беззаветна адданымі справе народа, справе партыі, несці ў сваіх сэрцах волю народа, гонар і дастоінства сваёй вялікай краіны.

Вобраз Чкалава павінен клікаць совецкіх грамадзян, патрыётаў соцыялістычнай радзімы па шляху, якім ішоў Валерый Чкалаў, да далейшых подзвігаў у славу і магутнасць нашай вялікай соцыялістычнай радзімы.

Таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч і Байдукоў нясуць урну з прахам В. П. Чкалава на Краснай плошчы.

Фото Ласкутова і Кіслова (Фотахроніка ТАСС).

Прамова тав. А. С. Шчэрбакова

АД ПРАЦОЎНЫХ ГОРАДА МАСКВЫ І МАСКОЎСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Таварышы! Сёння мы развітваемся з вялікім лётчыкам нашага часу — народным героем, большэвіком Валерыем Паўлавічам Чкалавым.

З глыбокім смуткам комуністы і беспартыйныя, рабочыя, калгаснікі, совецкая інтэлігенцыя, усе працоўныя Масквы і Маскоўскай вобласці сустрэлі цяжкую вестку аб гібелі мужнага байца, вернага сына радзімы, выдатнага, крышталькна чыстага чалавека — таварыша Валерыя Чкалава.

Любімец народа, горды сокал сталінскай авіяцыі, палкі патрыёт совецкай зямлі, Валерый Чкалаў загінуў на баявым пасту пры выпрабаванні новага самалёта.

Валерый Чкалаў пражыў кароткае, але слаўнае, гераічнае жыццё, насычанае вялікімі подвігамі, якія праславілі на ўвесь свет наш совецкі народ.

Таварыш Чкалаў вышаў з самай гушчы народа. Сын кацельшчыка, саммалатабоец, качагар, воін Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, выдатны лётчык — ён без астатку ўсе свае сілы, сваё жыццё аддаў справе народа, справе соцыялізма.

Совецкая ўлада, комуністычная партыя ўзнялі к жыццю, расчысцілі шлях народным талентам, якія раней мяў і душыў капіталістычны лад.

Сагрэтыя любоўю і клопатамі совецкай улады, пад сонцам Леніна, пад сонцам Сталіна ярка расцвілі на совецкай зямлі народныя таленты, разгарнулі ва ўсім бляску свае здольнасці совецкія людзі.

Валерый Чкалаў — яркі прадстаўнік народных талентаў, выпеставаных і выхаваных нашай партыяй.

Імя Героя Совецкага Саюза Валерыя Чкалава — роднае, блізкае кожнаму працоўнаму нашай краіны.

З вялікай гордасцю і любоўю імя Чкалава вымаўлялі і заўсюды будуць вымаўляць працоўныя краіны соцыялізма.

Народны герой Валерый Чкалаў быў, ёсць і будзе прыкладам для совецкіх лётчыкаў, для совецкай моладзі, для ўсяго народа, прыкладам таго, як трэба быць бясстрашным і мужным, бязмежна любіць сваю радзіму і таксама бязмежна ненавідзець ворагаў народа, быць да канца адданымі справе Леніна — Сталіна.

Сталін — сцяг нашага жыцця, сцяг барацьбы і вялікіх перамог соцыялізма.

Пад гэтым сцягам Валерый Чкалаў рабіў гераічныя пералёты, найвялікшыя ў гісторыі чалавецтва подвігі.

Пад гэтым сцягам Чкалаў пакрыў неўвядальнай славай соцыялістычную айчызну, праклаўшы трасу праз полюс і злучыўшы паветраным шляхам два зямныя поўшар'і.

Цяжкая ўтрата совецкай краіны, вялікае гора народа, вялікі наш смутак.

Працоўныя Масквы і Маскоўскай вобласці, схіляючы сцягі над прахам заўчасна загінуўшага героя, яшчэ цясней згуртуюць свае рады вакол партыі большэвікоў, вакол вялікага правадыра і настаўніка таварыша Сталіна.

Працоўныя Масквы і Маскоўскай вобласці ведаюць, што лепшым вянком на магілу героя будзе ўпорная барацьба за далейшы росквіт нашай прамысловасці, сельскай гаспадаркі, культуры, за далейшае ўмацаванне абароны краіны, бязлітаснае знішчэнне ворагаў народа, подлых наймітаў фашысцкіх разведак.

Мужны вобраз вялікага сына народа Чкалава будзе служыць заклікам да новых подзвігаў ва славу нашай соцыялістычнай радзімы.

Для Валерыя Чкалава галоўным у жыцці было — нястомная барацьба за веліч і магутнасць любімай айчызны, за гонар і дастоінства совецкай зброі, за гонар і дастоінства совецкай авіяцыі.

Сцяг совецкай авіяцыі — лепшай авіяцыі ў свеце, якая нясе на сваіх крыллях шчасце чалавецтву, вызваленне ад капіталістычнага рабства ўсім працоўным, — знаходзіцца ў надзейных руках сталінскіх пітомцаў, совецкіх лётчыкаў, баявых саратнікаў Чкалава.

І калі наступіць час трывогі, калі совецкім рубяжам будзе пагражаць небяспека, — многія тысячы совецкіх людзей сядуць за штурвалы совецкіх самалётаў і, захоўваючы ў сваім сэрцы светлы вобраз і памяць аб большэвіку—герою Валерыю Чкалаве, паляцяць і будуць разіць, знішчаць ворагаў совецкай зямлі ўсіх да аднаго. Справа комунізма, за якую змагаўся і аддаў жыццё таварыш Чкалаў, пераможа ва ўсім свеце.

Няхай вечна жыве памяць аб вялікім лётчыку сталінскай эпохі — родным Валерыю Паўлавічу Чкалаве!

Таварыш І. В. Сталін у ганаровай варце ля труны В. П. Чкалава.

Фото Кіслова (Фотахроніка ТАСС).

ЖАЛОБНЫ МІТЫНГ НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ, ПРЫСВЕЧАНЫ ПАМЯЦІ В. П. ЧКАЛАВА

* * *

Прамова тав. Г. Ф. Байдукова

Ад лётчыкаў і Герояў Совецкага Саюза

Няма такога кутка нашай радзімы, дзе-б не ведалі, дзе-б не вымаўлялі з любоўю, з захапленнем і гордасцю імя Валерыя Чкалава.

Імя выдатнага пілота сучаснасці таксама шырока вядома і за межамі нашай радзімы. Яго імя атоесамляецца з выключнай храбрасцю, любоўю да радзімы, адданасцю партыі Леніна — Сталіна. Мільёны працоўных за рубяжом совецкай краіны бачылі ў ім тып новага чалавека, выхаванага социялістычным грамадствам.

Цяжка перажываць утрату вялікага лётчыка. Яшчэ больш цяжка перажываць утрату таварыша, дружба з якім набыта многімі гадамі ў сумеснай упорнай барацьбе з паветранай стыхіяй. У гэтыя гадзіны, калі смерць друга здаецца неправдападобнай, воблік яго — такі ясны і родны — стаіць перад нашымі вачыма. Быццам-бы мы толькі-што гутарылі з ім, чулі яго задушэўны голас.

Сын рабочага-кацельшчыка, самародак, які вышаў з народа, ён выпрацаваў у сабе ўласцівасці пілота-віртуоза. У сваім лётным жыцці Валерый не раз сустракаўся з вока-на-вока са смерцю і заўсёды ўмеў знайсці выхад са, здавалася-б, безнадзейнага становішча. З барацьбы з паветранай стыхіяй ён пастаянна выходзіў пераможцам, будзь гэта за штурвалам новага самалёта ці ў цяжкія гадзіны здзіўляючых і смелых палётаў праз нязведаныя месцы зямнога шара, наватарам якіх ён з'яўляўся. У кожнай баявой машыне, на якіх байцы паветранага флота абараняюць нашу радзіму, укладзены часціцы энергіі гэтага народнага самародка, любімца нашай краіны.

Сваю кіпучую энергію і сілу волі ён чэрпаў з нетраў глыбокіх мас народа, лепшыя рысы якога ён увасабляў у сабе. Вось чаму Валерый карыстаўся велізарнай любоўю совецкага народа, усёй краіны, большэвіцкай партыі і асабіста таварыша Сталіна. І гэта любоў і гэта моцная сувязь з народам нарадзілі ў ім дзёрзасць, сілу, благародства і волю.

Няма нашага мілага друга. Не чуваць яго мяккага задушэўнага голасу. Валерый загінуў смерцю храбрага барацьбіта.

Бывай, мой мілы друг! Бывай, любімец совецкага народа!

Бывай, любімец таварыша Сталіна! Бывай, наш слаўны таварыш!

Мы, Героі Совецкага Саюза, і ўсе лётчыкі нашай краіны клянёмся табе, што будзем таксама, як ты, беззаветна адданы роднаму народу і нашаму Сталіну, і сотні тысяч стануць на тваё месца, каб прадоўжыць барацьбу за комунізм, якому ты аддаў сваё сэрца і жыццё.

* * *

АПОШНІ ШЛЯХ

Калонная зала Дома Саюзаў. Трэці і апошні дзень развітання з вялікім лётчыкам нашага часу. Вянкі ўжо не ўмяшчаюцца ў зале. Яны прыбываюць з кожнай гадзінай.

Яшчэ вышэй стаў узгорак з жывых кветак. На яго вяршыні ўстаноўлен жалобны катафалк з урнай, у якой пакоіцца прах Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Раніцою, калі адкрыўся доступ у залу, у першую змену вайсковай варты ля праха героя сталі прадстаўнікі каманднага і начальствуючага састава Ваенна-паветраных сіл РСЧА.

Доблесныя воіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі безупынна нясуць варту. У 9 гадзін тут становіцца змена з пагранічнікаў-ордэнаносцаў, праслужыўшых у радах РСЧА звыш 20 год. Працоўныя ўсіх раёнаў сталіцы пасылаюць у Калонную залу свае дэлегацыі.

На ганаровую варту к праху Героя прыходзяць яго баявыя саратнікі, інжынеры авіяцыйнай прамысловасці і бясстрашныя пілоты-выпрабавальнікі самалётаў навейшых канструкцый.

Каля поўдня ў залу ўносяць яшчэ адзін вянок. Гэта ад працоўных Чкалаўскага раёна, Горкаўскай вобласці — ад землякоў праслаўленага лётчыка.

12 гадзін 40 мінут. У ганаровай варце стаяць начальнік Ваенна-паветраных сіл РСЧА камандарм 2-га ранга тав. А. Д. Лакціонаў, Героі Совецкага Саюза тт Громаў, Кокінакі і Рычагоў. Іх змяняюць Героі Совецкага Саюза тт. Хальзуноў, Данілін, Раскова і майстар соцыялістычнай працы Таццяна Фёдарава.

13 гадзін 30 мінут. У зале асталіся толькі сваякі і блізкія прыяцелі Валерыя Чкалава. Чацвёрка адважных сталінскіх сокалаў у ганаровай варце схіліла галовы перад прахам вялікага друга. Гэта вядомыя ўсяму свету лётчыкі Міхаіл Громаў, Георгій Байдукоў, Андрэй Юмашэў і Сергей Данілін развітваюцца са сваім любімым таварышам.

У апошніх зменах ганаровай варты тт. Дзімітраў, М. М. Кагановіч, Шверснік, Яраслаўскі, Шчэдэнка, Шчэрбакоў, Ульрых, Гарадавікоў, Героі Совецкага Саюза Вадап'янаў, Ляпідзеўскі, Шэвелеў, Мазурук, Алексееў, Кокінакі, Белякоў.

13 гадзін 50 мінут. У ганаровую варту становяцца тт. А. А. Андрэеў, А. А. Жданаў, М. Ф. Шкіратаў, Н. А. Булганін. Іх змяняюць Героі Совецкага Саюза Молакаў, Слепнёў, Шэвелеў і паэт-ордэнаносец Лебедзеў-Кумач.

14 гадзін. Ля урны з прахам—новая змена ганаровай варты: тт. А. І. Мікаян, Г. І. Петроўскі, Героі Совецкага Саюза Юмашэў і Данілін.

Апошнія хвіліны жалобнага развітання. Поблізу ўзгорку з кветкамі астаецца толькі вайсковая варта.

14 гадзін 30 мінут. Таварышы Булганін, Шчэрбакоў, Лакціонаў, Громаў, Байдукоў, Белякоў, Юмашэў, Данілін, Кокінакі, Молакаў беражна падымаюць жалобны катафалк з урнай. Гучыць «Інтэрнацыянал». Прыяцелі выносяць дарагую ношу на вуліцу.

Уздоўж усяго Охотнага рада, захоўваючы бязмоўе, выстраіўся ганаровы вайсковы эскорт.

На будынках, прылягаючых да Дома Саюзаў, відаць партрэты Валерыя Чкалава і чырвоныя палотнішчы, абвітыя лентамі жалобы.

Павольна рушыцца жалобная працэсія да Краснай плошчы. Уперадзе нясуць незлічоную колькасць вянкоў і партрэт Валерыя Чкалава. Героі Совецкага Саюза Вадап'янаў, Ляпідзеўскі, Раскова і лётчык Шаўчэнка нясуць ордэны, якімі быў узнагароджан Валерый Паўлавіч Чкалаў за гераізм, адвагу і мужнасць.

У жалобным маўчанні ідуць да Краснай плошчы калоны маскоўскіх працоўных. Моцная сцюжа бяссільна расстроіць многатысячныя рады палкіх совецкіх патрыётаў, праважаючых у апошні маршрут вялікага сына сваёй айчызны. Гарача народная любоў да Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Красная плошча. Пасланцы працоўных сталіцы на трыбунах і на плошчы, супроць маўзалея. Усюды відаць сцягі, увітыя крэпам, партрэты героя, задрапіраваныя жалобнымі лентамі. На дзесятках чырвоных палотнішчаў можна прачытаць словы, якія гучаць сёння, як урачыстая клятва: «Будзем такімі, як Чкалаў!»

На Краснай плошчы жалобны катафалк прымаюць таварышы І. В. Сталін, В. М. Молатаў, Л. М. Кагановіч, К. Е. Варашылаў, А. А. Андрэеў, Л. П. Берыя.

Да маўзалея астаецца некалькі крокаў. У гэты момант над плошчаю імкліва праносяцца паветраныя караблі, якія рвуць марознае паветра рэхам матораў. Гэта прыяцелі-лётчыкі, гэта сокалы Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі салютуюць любімаму герою ў апошнія хвіліны развітання.

Урна ўстанаўляецца на пастамент. На трыбуну маўзалея падымаюцца таварышы І. В. Сталін, В. М. Молатаў, Л. М. Кагановіч, К. Е. Варашылаў, М. І. Калінін, А. А. Андрэеў, А. І. Мікаян, А. А. Жданаў, Л. П. Берыя, Г. М. Дзімітраў, Н. А. Булганін, А. С. Шчэрбакоў, Г. Ф. Байдукоў.

14 гадзін 55 мінут. Жалобны сход, прысвечаны памяці Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча Чкалава, адкрывае сакратар МК і МГК ВКП(б) тав. А. С. Шчэрбакоў. Ён прадастаўляе слова намесніку старшыні Соўнаркома СССР тав. Н. А. Булганіну, які выступае ад імя ЦК ВКП(б) і ўрада Саюза ССР.

І калі раздаюцца першыя словы прамовы, выражаючыя гора краіны, нізка над плошчай імкліва праносіцца тройка чырвоных знішчальнікаў. Звяно самалётаў вядзе славуты лётчык Герой Совецкага Саюза Анатолій Сероў. Позіркі мімаволі накіроўваюцца на неба і сэрца кожнага сціскаецца ад болю ўспамінаў: вось так-жа імкліва, смела і нястрымна вадзіў паветраныя караблі па нязведаных трасах Валерый Чкалаў... І іншае пачуццё напаўняе сэрцы людзей: пачуццё гордасці за совецкую авіяцыю, якой беззаветна служыў Чкалаў, для ўмацавання якой ён непадзельна аддаваў свае сілы, усю сваю энергію.

Затым з прамовай ад арганізацый і працоўных Масквы і Маскоўскай вобласці выступае сакратар МК і МГК ВКП(б) тав. А. С. Шчэрбакоў.

Апошняе развітальнае слова ад імя Герояў Совецкага Саюза і совецкіх лётчыкаў гаворыць адзін з бліжэйшых прыяцеляў і саратнікаў вялікага пілота— Герой Совецкага Саюза тав. Г. Ф. Байдукоў.

Жалобны сход скончыўся. Таварыш Сталін, кіраўнікі партыі і ўрада спускаюцца з трыбуны маўзалея. Яны беражна паднімаюць жалобны катафалк з урнай і накіроўваюцца да Крэмлёўскай сцяны.

15 гадзін 25 мінут. Тав. Н. А. Булганін устанаўляе урну ў нішы драўняй сцяны, якая на векі захавае прах вялікага лётчыка нашай эпохі.

Па ўсёй Краснай плошчы прыспушчаны сцягі. Дваццаць адзін раз патрасае паветра артылерыйскі салют.

Мрамарная дошка з імем Чкалава закрывае нішу, дзе замуравана урна. Гучыць «Інтэрнацыянал», вялікі гімн барацьбы і перамог, сцвярджаючы жыццё якое так любіў Валерый Чкалаў.

(ТАСС).

СМУТАК БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

У скаваны марозам снежаньскі дзень уся наша неасяжная радзіма праважала ў апошні шлях свайго любімца, вялікага народнага героя Валерыя Паўлавіча Чкалава. Разам з усім совецкім народам працоўныя пагранічнай Совецкай Беларусі ў глыбокім смутку развітваліся з гордым сокалам, любімцам Сталіна, верным і слаўным сынам соцыялістычнай радзімы. На пагранічных заставах, у прадпрыемствах, у калгасных чырвоных кутках, у клубах, рабочых інтэрнатах—у глыбокім смутку і жалобным маўчанні працоўныя цяжка перажывалі хвіліны расставання з Валерыем Паўлавічам Чкалавым.

...Гукі жалобных мелодый данесліся па радыё з Краснай плошчы. Абнажыўшы і апусціўшы галовы, сотні і тысячы людзей ля радыёрэпрадуктараў слухалі Маскву. Байцы і камандзіры, што былі ў гэты час у менскім Доме Чырвонай Арміі, ушанавалі ўставаннем светлую памяць байца Чкалава, чыё жыццё і подвігі натхняюць кожнага байца і камандзіра на вялікія справы.

Рэспубліка слухала ўсхваляваныя прамовы таварышоў Булганіна, Шчэрбакова, Байдукова.

Красную плошчу ў напружанай цішыні слухалі ў сваім інтэрнаце рабочыя менскага вагонарамонтнага завода імя Мяснікова, рабочыя скурана-галантарэйнай фабрыкі імя Куйбышэва, калгаснікі ў далёкай Тураўшчыне, рабочыя гомельскіх і віцебскіх прадпрыемстваў, вучоныя, студэнты... Слухалі дзеці ў менскім Палацы піянераў. Дзеці, для якіх Валерый Чкалаў быў самым любімым героем.

Усюды гучэла клятва—па-чкалаўску жыць, любіць радзіму, працаваць на яе далейшы росквіт. У гэтыя дні на жалобных мітынгах БССР выступалі байцы і вучоныя, рабочыя і мастакі, калгаснікі і інжынеры, маладыя і старыкі. Кожны па-свойму цёпла і любоўна гаварыў аб вялікім народным героі, узрошчаным і выхаваным совецкай краінай, партыяй большэвікоў, вялікім Сталіным. Герой Совецкага Саюза, дэпутат Вярхоўнага Совета СССР тав. Дзенісаў, засмучаны весткаю аб гібелі вялікага лётчыка, сказаў:

— Цяжка ўявіць сабе, што няма чалавека, які так страсна ўсяго сябе аддаваў служэнню сваёй вялікай радзіме, які так бязмежна любіў свой народ і ў імя гэтай любві быў заўсёды гатоў на выкананне самых складаных, самых адказных даручэнняў партыі і ўрада.

Валерый Паўлавіч — адзін з плеяды слаўных пітомцаў вялікага Сталіна. Сваю бязмежную адданасць партыі Леніна—Сталіна, маці-радзіме ён даказаў вялікімі справамі. Схіляючы свае галовы перад светлай памяццю таварыша і настаўніка, мы, лётчыкі, даем слова радзіме, партыі выхаваць новыя кадры такіх, як Чкалаў.

Чкалаў — гэта вобраз новага совецкага чалавека. На прыкладзе яго жыцця будзе выхоўвацца маладое пакаленне. Аб гэтым так добра сказалі настаўнікі 25-й сярэдняй школы г. Менска: «Бывай, Валерый Паўлавіч. Твой вобраз будзе жыць у нашых сэрцах, пакуль сэрцы нашы будуць біцца. Мы раскажам нашым дзецям аб тваім вялікім жыцці і легендарных справах. Мы будзем іх выхоўваць на прыкладзе твайго выдатнага жыцця».

...І вось краіна назаўсёды развіталася з гордым сталінскім сокалам Валерыем Паўлавічам Чкалавым. Ад края да края совецкай зямлі прагучэлі заклікі быць такімі-ж бясстрашнымі і храбрымі, якім быў Чкалаў, гэтак-жа, як ён, любіць радзіму, клапаціцца аб умацаванні яе магутнасці і абараназдольнасці.

ЯШЧЭ ВЫШЭЙ УЗНІМЕМ СЛАВУ СОВЕЦКАЙ АВІЯЦЫІ!

З рэзалюцыі жалобнага мітынга студэнтаў, навуковых работнікаў і служачых Беларускага політэхнічнага інстытута.

Сваімі легендарнымі пералётамі па сталінскіх маршрутах Масква—востраў Чкалаў, Масква — Паўночная Амерыка Валерый Паўлавіч Чкалаў яшчэ вышэй падняў славу совецкай авіяцыі, прадэманстраваўшы мужнасць совецкіх лётчыкаў.

Мы выражаем упэўненасць, што магутная сям'я слаўных сталінскіх выхаванцаў — лётчыкаў Совецкай краіны будзе і надалей пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна рухаць наперад лётнае майстэрства і яшчэ вышэй узніме непагасную славу совецкай авіяцыі.

Трагічная гібель Валерыя Паўлавіча — цяжкая ўтрата для нашай краіны. Вялікі народ нашай радзімы дасць тысячы новых адважных і смелых лётчыкаў.

Памяць аб Валерыю Паўлавічу будзе заўсёды служыць прыкладам, натхняючым на вялікія справы і адважныя подвігі ў славу краіны соцыялізма і нашага вялікага народа.

ЗАМЕЖНЫ ДРУК АБ ТРАГІЧНАЙ СМЕРЦІ тав. ЧКАЛАВА

БАРСЕЛОНА, 18 снежня (ТАСС). Газета «Фрэнтэ рохо» публікуе артыкул, прысвечаны памяці Валерыя Паўлавіча Чкалава. «Чкалаў, сын совецкага народа,—гаворыцца ў артыкуле,—з'яўляецца, як і Папанін, і героі возера Хасан, прататыпам новага чалавека. Ён не адзінок. У Совецкім Саюзе выхоўваюцца легіёны чкалавых. Ён астанецца вечна ў народнай памяці, і яго прыкладу будуць следваць мільёны совецкіх грамадзян, а таксама ўсе барацьбіты супроць фашызма.

Герой Совецкага Саюза Чкалаў з'яўляецца і героем сусветнага пралетарыята. Мільёны людзей выканаюць яго клятву—абараняць совецкую радзіму да апошняй кроплі крыві».

***

ПАРЫЖ, 19 снежня (ТАСС). Газета «Ордр» публікуе вялікі артыкул, прысвечаны загінуўшаму Герою Совецкага Саюза тав. Валерыю Паўлавічу Чкалаву. У артыкуле падкрэсліваюцца бліскучыя якасці загінуўшага совецкага лётчыка—адвага, мужнасць, гераізм, высокая тэхнічная школа.

***

ХЕЛЬСІНКІ, 18 снежня (ТАСС). Усе фінляндскія газеты публікуюць падрабязныя паведамленні аб гібелі Героя Совецкага Саюза камбрыга В. П. Чкалава. Друк адзначае, што бліскучы пералёт гэтага выдатнага лётчыка ў Злучаныя Штаты Амерыкі праз Паўночны полюс адкрыў новую старонку ў гісторыі сучаснай авіяцыі.

***

ТЭГЕРАН, 18 снежня (ТАСС). Усе тэгеранскія газеты публікуюць падрабязныя паведамленні аб гібелі Героя Совецкага Саюза таварыша Чкалава. Газеты прыводзяць даныя з біяграфіі вялікага совецкага лётчыка і адзначаюць вялікае значэнне яго гераічных палётаў.

***

РЫГА, 19 снежня. (ТАСС). Латвійскія газеты «Яунакас зіняс», «Брыва земе» і «Рыст» змясцілі падрабязнае паведамленне аб гібелі Героя Совецкага Саюза тав Валерыя Паўлавіча Чкалава. Газеты ўказваюць, што Чкалаў першы пераляцеў Паўночны полюс, і прыводзяць біяграфічныя даныя, адзначаючы яго храбрасць, хладнакроўе і велізарную папулярнасць. Газеты адзначаюць таксама актыўны ўдзел тав. Чкалава ў палітычным жыцці як дэпутата Вярхоўнага Совета СССР.

Памяці Валерыя Паўлавіча Чкалава

МАСКВА, 19 снежня. (ТАСС). Дзяржаўнае выдавецтва палітычнай літаратуры выпусціла з друку брашуру «Валерый Паўлавіч Чкалаў». У ёй змешчана ўрадавае паведамленне аб гібелі вялікага лётчыка нашага часу, спачуванне Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) (большэвікоў). Вялікую цікавасць прадстаўляе змешчаны ў брашуры артыкул Валерыя Чкалава «Наш транспалярны рэйс».

***

Сёння маскоўская студыя кінохронікі закончыла работу над дакументальным фільмам «Памяці вялікага лётчыка».

Глядач убачыць на экране сустрэчу таварыша Сталіна з Чкалавым 2 мая 1935 года на цэнтральным аэрадроме імя Фрунзе, старт пералёту Масква — востраў Чкалаў, урачысты зварот Чкалава, Байдукова і Белякова, старт пералёту Масква — Паўночны полюс — Паўночная Амерыка і ўрачыстую сустрэчу герояў у Амерыцы.

На экране — Калонная зала Дома саюзаў. 350 тысяч працоўных Масквы развітваюцца з вялікім лётчыкам нашага часу.

Ля труны ў ганаровым карауле—таварышы Сталін, Молатаў, Варашылаў, Калінін.

Зазняты пахаванне В. П. Чкалава і жалобны мітынг на Краснай плошчы.

У цэнтральнай чытальнай зале Усесаюзнай бібліятэкі імя В. І. Леніна заўтра адкрываецца выстаўка, прысвечаная В. П. Чкалаву. Шматлікія газетныя і фотаілюстрацыйныя матэрыялы, кнігі і брашуры расказваюць аб выдатным жыцці і дзейнасці лётчыка-большэвіка.

НЕЎМІРУЧА ПАМЯЦЬ АБ ВАЛЕРЫЮ ЧКАЛАВЕ

З глыбокім смуткам развітваўся 18 снежня з выдатнейшым лётчыкам нашага часу Валерыем Чкалавым увесь совецкі народ. Радыё разносіла па ўсяму Совецкаму Саюзу трансляцыю прамоў на жалобным мітынгу працоўных на Краснай плошчы.

Ля радыёрубкі аэрапорта Грамадзянскага паветранага флота сабраліся пілоты, сіноптыкі, наглядальнікі. У напружанай цішыні з невыказным смуткам услухоўваліся яны да кожнага слова, якое даносілася да іх з Масквы.

І разам з Героем Совецкага Саюза тав. Байдуковым кожны з сабраўшыхся ў хвіліны апошняга развітання з вялікім пілотам пакляўся быць такім-жа, як ён, мужным, беззаветна адданым вялікай краіне соцыялізма.

ФОТАВІТРЫНЫ, ПРЫСВЕЧАНЫЯ В. П. ЧКАЛАВУ

СМАЛЯВІЧЫ. Працоўныя раёна глыбока перажываюць вялікую ўтрату — заўчасную смерць Валерыя Паўлавіча Чкалава. На прадпрыемствах, у калгасах і соўгасах адбыліся жалобныя мітынгі.

У прамысловых арцелях «Першае мая» і «Шлях соцыялізма», у Жодзінскай, Смалявіцкай і Ліпскай школах арганізаваны фотавітрыны, прысвечаныя В. П. Чкалаву. Тут вывешаны фотаздымкі, біяграфія героя, яго артыкулы, успаміны таварышоў.

Агітатары гомельскага паравоза-вагонарамонтнага завода самастойна вывучаюць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)». НА ЗДЫМКУ: агітатар-комуніст С. Л. Ковель (начальнік комплексных брыгад сталярных работ вагоннага цэха) і кандыдат партыі Б. Л. Венцэрэвіч (столяр таго-ж цэха) самастойна вывучаюць гісторыю ВКП(б).

Фото Шаевіча (фотахроніка ТАСС).

Партыйнае жыццё

АБ АВАНГАРДНАЙ РОЛІ КОМУНІСТАЎ НА ВЫТВОРЧАСЦІ

Менская фабрыка «Комунарка» ў гэтым годзе дабілася рашучых поспехаў у выкананні вытворчага плана. 3-га снежня фабрыка поўнасцю выканала гадавы план, выпусціўшы прадукцыі на 25.700 тысяч рублёў. Рабочы калектыў дабіўся гэтых поспехаў дзякуючы разгортванню стаханаўскага руху і соцыялістычнага спаборніцтва. Партарганізацыя ўзначальвала барацьбу рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў за поўнае выкананне вытворчага плана.

Партыйная арганізацыя вельмі многа займалася вытворчымі пытаннямі, зразумела, не ў шкоду палітычным задачам. Мы цесна ўвязвалі выкананне вытворчага плана з разгортваннем палітычна-масавай работы. Партком у першую чаргу патрабаваў ад кожнага комуніста быць у авангардзе, паказваць прыклад у выкананні плана, у павышэнні якасці прадукцыі, прымаць актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

На фабрыцы 38 членаў і кандыдатаў партыі працуюць у цэхах, з іх — 22 непасрэдна ля агрэгатаў і станкоў. Большасць комуністаў паказвае ўзоры ў выкананні вытворчага плана. Так, напрыклад, комуніст тав. Телеснікаў выконвае норму больш чым на 200 процантаў. Комуніст т. Сіндлер выконвае вытворчую норму таксама на 200 процантаў. Паказваюць добры прыклад у выкананні плана і ўмацаванні працоўнай дысцыпліны комуністы тт. Ракісіна, Іваноўская, Падастравец, Лісоўскі, Янушкевіч, Шчуцкі, Барысевіч і іншыя.

Некалькі комуністаў на фабрыцы ўзначальваюць цэхі, змены, участкі. І трэба сказаць, што таварышы дабіліся вялікіх поспехаў у выкананні плана і ўмацаванні працоўнай дысцыпліны. Тры тыдні таму назад цукеркавы цэх не выконваў план. Партарганізацыя паслала начальнікам гэтага цэха комуніста тав. Гурэвіча і цяпер цэх штодзённа выконвае план на 110—115 процантаў. Змена зменнага майстра комуністкі т. Мядзведзевай з'яўляецца поўнасцю стаханаўскай. Нядаўна тав. Адлівянкіна была вылучана з дражыроўшчыц на зменнага майстра гэтага-ж аддзялення. Яна добра спраўляецца з работай, паказвае прыклады ў выкананні вытворчага плана.

Мы ўжо раней указвалі, што выкананне гаспадарчых пытанняў цесна ўвязваем з палітычнай работай. І таму партарганізацыя вызначае авангардную ролю комуністаў на вытворчасці не толькі па выкананню плана, але і па ўдзелу ў грамадскім жыцці. Многія комуністы, як тт. Гурвіч, Асташынскі, Мядзведзева, Кугель, Шчыцкі, Ганчарык і рад іншых, з'яўляюцца актыўнымі грамадскімі работнікамі, агітатарамі, карыстаюцца заслужанай павагай сярод рабочых сваіх цэхаў. Яны дабіваюцца вытворчых поспехаў шляхам разгортвання палітычна-масавай работы сярод рабочых і работніц, сярод інжынерна-тэхнічнага персаналу.

Між тым, трэба з усёй рашучасцю падкрэсліць, што не ўсе комуністы спалучаюць палітыку з гаспадаркай. Кандыдат партыі тав. Телеснікаў выконвае вытворчы план, але ён ніякай увагі не надае рабоце цэхкома цукеркавага цэха, старшынёй якога ён з'яўляецца. Ніякага ўдзелу ў грамадскім жыцці не прымаюць комуністы тт. Шаблоўскі, Куперштох і іншыя. А вось комуніст т. Сахарчук адзін раз з'явіўся на работу ў п'яным выглядзе, што з'яўляецца грубым парушэннем працоўнай дысцыпліны. Партарганізацыя асудзіла гэты факт, мабілізаваўшы вакол яго ўвагу членаў і кандыдатаў партыі.

На надыходзячым партыйным сходзе мы будзем абмяркоўваць пытанне аб авангарднай ролі комуністаў на вытворчасці, аб ўмацаванні працоўнай дысцыпліны. Партарганізацыя наменіць канкрэтныя мерапрыемствы, якія будуць накіраваны на барацьбу з лодырамі, прагульшчыкамі, рвачамі, летунамі і іншымі дэзарганізатарамі працоўнай дысцыпліны. Асноўная задача, якая будзе пастаўлена перад комуністамі, гэта — быць у авангардзе выканання вытворчага плана, спалучаючы гэта з разгортваннем палітычна-масавай работы.

Г. Л. ЮШПЭ,
сакратар парткома менскай фабрыкі «Комунарка».

НА V ПЛЕНУМЕ ЦК ЛКСМБ

18 снежня пачаў сваю работу V пленум ЦК ЛКСМБ. У парадку дня стаяў даклад аб рашэннях VII пленума ЦК ВЛКСМ. Дакладчык тав. Кавалькоў, гаворачы аб становішчы спраў у асобных звеннях кіраўніцтва, у асаблівасці у абкомах і ЦК ЛКСМБ, стараўся выгарадзіць сябе і сваіх прыяцеляў ад адказнасці за нягодную, антыпартыйную практыку ў галіне кіраўніцтва комсамольскай арганізацыяй Беларусі.

Важнейшыя пытанні комсамольскага жыцця — выканання большэвіцкіх рашэнняў VII пленума ЦК ВЛКСМ, павышэння рэволюцыйнай пільнасці, мабілізацыі комсамольскай арганізацыі на хутчэйшую ліквідацыю вынікаў шкодніцтва і ачышчэння радоў комсамола ад варожых элементаў — не знайшлі адлюстравання ў дакладзе.

ЦК ЛКСМБ не толькі аддаў забыццю рашэнні IV пленума ЦК ВЛКСМ, але і прывітанне ЦК ВКП(б) Ленінскаму комсамолу ў дзень яго XX-годдзя; нічога не зрабіў, каб давесці да кожнага комсамольца рашэнні VII пленума ЦК ВЛКСМ. І гэта — не выпадкова. Сакратары ЦК ЛКСМБ Кавалькоў, Каралёў, Мацюшка баяліся таго, што нізавы актыў ускрые парочныя метады кіраўніцтва, скажа свае вескае слова аб тым, ці могуць аставацца ў далейшым у ЦК ЛКСМБ нягодныя кіраўнікі.

***

19 снежня пачаліся спрэчкі. Выступаўшыя таварышы горача віталі большэвіцкія рашэнні VII пленума ЦК ВЛКСМ, якія, пры дапамозе Сталінскага ЦК ВКП(б) і асабіста таварыша Сталіна, выгнаў з кіраўніцтва ЦК ВЛКСМ абанкроціўшыхся і разлажыўшыхся «кіраўнікоў» комсамола.

Сакратары ЦК ЛКСМБ тт. Кавалькоў, Каралёў, Мацюшка аставаліся глухімі да сігналаў комсамольцаў аб засмечанасці раду комсамольскіх арганізацый і камітэтаў комсамола ворагамі народа і іх пасобнікамі. Аб гэтым расказаў на пленуме тав. Радчэнка—загадчык аддзелам піонераў Мсціслаўскага РК.

Член ЦК ЛКСМБ тав. Лебедзеў у сваім выступленні ўказаў, што ворагі, якія арудвалі ў ЦК ВЛКСМ, нямала зрабілі для таго, каб насадзіць сваіх людзей у кіраўніцтве комсамолам Беларусі.

Тав. Драчоў (заг. аддзелам сялянскай моладзі ЦК ЛКСМБ), выступаючы ў спрэчках, указаў на тое, што бюро ЦК ні разу не заслухала ні аднаго даклада райкомаў аб выкананні рашэнняў IV пленума ЦК ВЛКСМ, гаварыў аб тым, што ў бюро адсутнічала большэвіцкая крытыка і самакрытыка. Клябанаў і Цыкін усялякімі метадамі зажымалі крытыку. Кіруючых работнікаў падбіралі не па палітычных, дзелавых якасцях, а вельмі часта па вестках, якія перадаваліся ЦК па тэлефону.

Выступіўшы ў спрэчках сакратар комсамольскага камітэта Інстытута фізкультуры расказаў аб прытупленні большэвіцкай пільнасці з боку Цыкіна, старшыні Камітэта па справах фізкультуры і спорту пры СНК БССР. Апошні меў многа сігналаў аб варожай дзейнасці ў Інстытуце фізкультуры і, не гледзячы на гэта, ніякіх мер не прыняў. Больш таго, ім быў паслан на пасаду старшыні Палескага абласнога камітэта фізкультуры нейкі Т., які потым быў выкрыт як вораг народа.

У спрэчках выступіў Цыкін. Аднак у яго не хапіла смеласці па-большэвіцку ўскрыць гнілую, антыпартыйную практыку работы бюро ЦК ЛКСМБ і яго сакратароў. Яго «бяззубае», антыпартыйнае выступленне выклікала законнае абурэнне ва ўдзельнікаў пленума.

Тав. Фейгін (намеснік загадчыка аддзелам піонераў) гаварыў аб тым, што бюро ЦК і яго сакратары ігнаравалі пытанні комуністычнага выхавання дзяцей.

Справядлівай крытыцы была падвергнута і работа комсамольскіх газет «Чырвонай змены» і «Сталинской молодежи».

Сёння пленум прадаўжае сваю работу.

ЗААХВОЧВАЦЬ ЧЭСНЫХ РАБОЧЫХ І СЛУЖАЧЫХ, ЗМАГАЦЦА З ПАРУШАЛЬНІКАМІ ПРАЦОЎНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ І ВА ЎСТАНОВАХ

ПРАПАНОВЫ РАБОЧЫХ, СЛУЖАЧЫХ, СПЕЦЫЯЛІСТАЎ, ПРОФСАЮЗНЫХ РАБОТНІКАЎ І ГАСПАДАРНІКАЎ

* * *

НАЗРЭЎШЫЯ ПЫТАННІ

З вялікай увагай усе чэсныя рабочыя нашых соцыялістычных прадпрыемстваў сочаць за публікуемымі зараз на старонках друку выступленнямі і прапановамі лепшых стаханаўцаў аб узмацненні барацьбы з прагульшчыкамі і лодырамі, аб узняцці працоўнай дысцыпліны. Кожны чэсны рабочы і служачы ўсімі мерамі стараецца паляпшаць работу прадпрыемства. Даўно час пазбавіць магчымасці лодыраў і бяздзельнікаў нажывацца за кошт дзяржавы—так гавораць усе чэсныя рабочыя нашай фабрыкі.

Нядаўна мы зволілі з работы былога рабочага нашай фабрыкі Б. Л. Давыдава. Давыдаву былі створаны ўсе ўмовы для стаханаўскай работы. Яму зрабілі капітальны рамонт кватэры, які каштаваў больш 2 тысяч рублёў, і т. д. Але не гледзячы на клопаты, якія былі праяўлены, ён два разы кідаў работу на фабрыцы. Многа разоў ён атрымліваў бюлетэні, як быццам па хваробе, і ў гэты-ж час займаўся іншымі работамі. Нарэшце, пры дапамозе страхдэлегатаў футлярнага цэха прадзелкі Давыдава былі выкрыты.

На нашай фабрыцы працуе многа жанчын. Большасць з іх сур'ёзна і добрасумленна адносіцца да работы. Сотні работніц-стаханавак нашай фабрыкі штодзень паказваюць узоры прадукцыйнасці працы і высокай вытворчай дысцыпліны. Вялікае абурэнне выклікаюць сярод чэсных работніц факты, калі асобныя работніцы скарыстоўваюць нашы совецкія законы ў сваіх шкурных мэтах. Работніца Дунская прапрацавала на фабрыцы ўсяго 5 месяцаў. Да гэтага яна паспела ўжо раз кінуць фабрыку. Зараз яна пайшла ў дэкрэтны водпуск. Няводўга прапрацаваўшы на фабрыцы, пайшла ў дэкрэтны водпуск таксама работніца Кушнер. Устае пытанне. Навошта паступілі гэтыя людзі на фабрыку за некалькі месяцаў да ўходу ў водпуск?

Між тым гэтых работніц мы вучылі працаваць, а зараз нам трэба рыхтаваць ім замену. На што таксама патрэбуецца многа часу.

Закон аб дэкрэтных водпусках зацвярджаўся многа год таму назад. За прайшоўшы час наша жыццё і ўмовы працы работніц намнога змяніліся. Возьмем, напрыклад, нашу фабрыку. Яна пабудавана ў 1931 годзе. Вялікія светлыя цэхі, цёпла, утульна. Добрае абсталяванне значна аблягчае працу. Пры фабрыцы працуюць яслі на 150 дзяцей. Цяжарных жанчын мы пераводзім на больш лёгкую работу.

Вопыт работы на нашай фабрыцы гаворыць аб тым, што тэрмін водпуску па цяжарнасці можа быць без шкоды значна скарочан.

ГОЛАНД,
старшыня фабкома фабрыкі імя Куйбышэва.

МАЦНЕЙ ЗМАГАЦЦА З СІМУЛЯНТАМІ НА ВЫТВОРЧАСЦІ

Шырокае забеспячэнне працоўных усімі відамі дапамог па соцыяльнаму страхаванню павінна садзейнічаць павышэнню прадукцыйнасці працы і ўздыму працоўнай дысцыпліны на прадпрыемстве. Але профсаюзныя арганізацыі недастаткова скарыстоўваюць соцыяльнае страхаванне ў гэтых мэтах.

За 8 год маёй работы ў якасці страхдэлегата я пабывала на кватэрах дзесяткаў рабочых і работніц, азнаёмілася з іх жыццём, бытавымі ўмовамі. Большасць рабочых нашага цэха чэсна адносіцца да вытворчасці. Але сустракаюцца ў нас яшчэ і сімулянты, якія абманным шляхам лёгка атрымліваюць бюлетэні ва ўрачэбным пункце, робяць многа прагулаў і атрымліваюць дапамогу з фонда соцстраха, як часова непрацаздольныя.

Вось прыклад. Работніца Івашкевіч атрымала бюлетэнь. Пасля высветлілася, што Івашкевіч скарыстала гэты водпуск для таго, каб хадзіць па магазінах за рознымі пакупкамі.

Да апошняга часу мы амаль не звярталі на гэта ўвагі, а сімулянты скарыстоўвалі нашу бесклапотнасць у сваіх мэтах. Такія з'явы чужды чэсным рабочым у нашай краіне, з імі трэба весці рашучую барацьбу.

Зараз існуе такое становішча, калі чэсныя рабочыя, старыя кадравікі атрымліваюць дапамогу па часовай непрацаздольнасці аднолькава з дэзарганізатарамі вытворчасці.

Правілы выдачы страхавых дапамог і аплаты па бальнічных лістках трэба перагледзець з тым, каб яны дапамаглі барацьбе з прагульшчыкамі і летунамі.

Б. І. СНЯЖЫНСКАЯ,
страхдэлегат менскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік».

НЕ ЛІБЕРАЛЬНІЧАЦЬ З ЛОДЫРАМІ

У нас на заводзе працуе многа моладзі 19—20-гадовага ўзросту. Моладзь працуе добра. Але сярод іх ёсць асобныя рабочыя, якія парушаюць вытворчую дысцыпліну. Раней, калі яны былі непаўнагадовымі, працавалі па 6 гадзін у дзень. Зараз некаторыя з іх, хоць ім даўно пераваліла за 18 год, усёроўна працуюць па 6 гадзін.

Вось, к прыкладу, рабочы ліцейнага цэха Барэйша. У яго ўжо ўвайшло ў сістэму заўсёды ў перадвыходны дзень працаваць 6 гадзін. А бывае, не спадабаецца яму работа, закапрызнічае і па 1—2 гадзіны не працуе, разгульвае па цэху. Такія, як Барэйша—у нас не адзінкі. Рабочы-фармоўшчык Серы работу канчае ў 4 гадзіны дня замест 5 гадзін. Калі спытаеш яго, чаму ён так робіць, то ён адказвае: «я яшчэ падлетак». А на самой справе яму ўжо 19 год. Рабочы Герцык заўсёды канчае работу на паўгадзіны раней. Падобныя людзі ганьбяць нашу слаўную совецкую моладзь.

Такіх прыкладаў па заводу можна прывесці многа. Дырэкцыя завода, заўкам не змагаюцца з такімі парушальнікамі працоўнай дысцыпліны, ліберальнічаюць з імі, а ад гэтага ва многім церпіць вытворчасць.

Н. КРЫВАШЭЕЎ,
майстар ліцейнага цэха машынабудаўнічага завода імя Кірава.

* * *

УНЕСЦІ ПАПРАЎКІ Ў ЗАКОНЫ АБ СОЦЫЯЛЬНЫМ СТРАХАВАННІ

Вядома, у якіх умовах працаваў рабочы-швейнік у стары час. У Віцебску, напрыклад, не было швейных прадпрыемстваў. Былі прывагныя саматужныя майстэрні, дзе рабочыя з раніцы да позняй ночы ў сырых і душных майстэрнях, за мізэрныя грашы гнулі сваю спіну на гаспадарчыкаў-эксплататараў.

А сёння?

Возьмем нашу фабрыку «Сцяг індустрыялізацыі». Не фабрыка, а сапраўдны палац. Людзі працуюць у цэхах, дзе шмат свежага паветра, святла і цяпла. Працуюць на сябе, на сваю соцыялістычную дзяржаву. Рабочы калектыў фабрыкі карыстаецца многімі благамі. У яго распараджэнні знаходзяцца новыя жылыя дамы, дзіцячыя сады і яслі, сталовая, клуб, амбулаторыя, прафілакторый і т. д. Ніколі рабочы-швейнік нават не марыў працаваць і жыць у такіх умовах. На бацькоўскія сталінскія клопаты аб рабочых калектыў фабрыкі адказвае стаханаўскай і ўдарнай работай і прыкладае ўсе свае сілы да таго, каб даць нашай краіне многа добрай і таннай прадукцыі.

Але на жаль, у асяроддзі калектыва ёсць яшчэ нямала летуноў, прагульшчыкаў, рвачоў і іншых парушальнікаў працоўнай дысцыпліны, з якімі ў нас на фабрыцы яшчэ не вядуць рашучай барацьбы. Прывядзем некалькі характэрных прыкладаў.

Рабочы цэха паліто Рагацкі ўжо даўно праславіўся як заўзяты сімулянт і прагульшчык. На працягу кожнага месяца ён больш двух тыдняў не працуе. Нядаўна быў такі выпадак. У яго на пальцы аказалася маленькая царапіна. Урач фабрычнай амбулаторыі, да якога Рагацкі звярнуўся, адмовіў яму ў выдачы бюлетэня. Але крыкам, шумам і пагрозамі ён усё-ж атрымаў бюлетэнь на адзін дзень. Пасля гэтага Рагацкі цэлы месяц не з'яўляўся на работу. А калі пасля месячнага прагулу ён з'явіўся ў цэх, яго адразу-ж дапусцілі да работы.

Другі прыклад. Работніца касцюмнага цэха Зайцава захварэла і атрымала бюлетэнь. Калі-ж да яе на кватэру паслалі страхдэлегата, то аказалася, што «хворая» пайшла на вечарынку танцаваць.

Такіх фактаў злосных прагулаў і сімуляцыі на фабрыцы нямала. Каму, напрыклад, не вядома прозвішча Г. Гоз, якая, як правіла, пасля свят цэлымі тыднямі не з'яўляецца на работу і ёй усё гэта праходзіць беспакарана.

Мы поўнасцю далучаемся да стаханаўцаў маскоўскіх фабрык і заводаў і іншых прадпрыемстваў Совецкага Саюза, якія правільна ставяць пытанне аб ліквідацыі існуючай ураўнілаўкі паміж добрасумленнымі рабочымі і ўсякімі парушальнікамі працоўнай дысцыпліны.

У нашы законы аб соцыяльным страхаванні трэба ўнесці змены, якія-б давалі права атрымліваць дапамогу толькі тым, хто заслужыў яе сваімі чэснымі адносінамі да працы, і пазбавіць права на дапамогу сімулянтаў, прагульшчыкаў і іншых дэзарганізатараў вытворчасці.

Група стаханаўцаў віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі»: Д. Л. ДУБРАВІНСКАЯ, Я. М. СІЛЬЦОЎ, О. Е. ЯСІНСКАЯ, Т. І. БОЙКАВА.

ПРАПАНОВА РАБОТНІЦ-МАЦЯРЭЙ

Рабочы калектыў нашай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» налічвае ў сваіх радах пяць тысяч чалавек, з іх — 3660 жанчын. Вялікі аб нас клопаты партыі і ўрада.

Добрасумленнымі адносінамі да працы адказвае наш калектыў на гэтыя бацькоўскія аб нас клопаты. Але як гаворыцца «сям'я не без урода». Есць на фабрыцы і такія людзі, якія толькі і думаюць, як бы урваць ад дзяржавы пабольш. Вось факт.

Грамадзянка Бадхан паступіла на работу ў касцюмны цэх нашай фабрыкі за 2 тыдні да таго, як ёй патрэбна было пайсці ў дэкрэтны водпуск. Калі наступіў час водпуску, яна атрымала грошы за 4 месяцы і больш на фабрыку не вярнулася. Таксама паступіла і другая работніца гэтага-ж цэха — Выдрова.

Мы горача падтрымліваем прапанову работніц-мацярэй, якія выказваюцца за скарачэнне дэкрэтнага водпуску па цяжарнасці. Пры такіх вялікіх клопатах, якімі акружаны сёння мацеры і дзеці, няма патрэбы ў такім працяглым водпуску. Апрача таго, мы таксама прапануем выдаваць дапамогу па цяжарнасці толькі тым работніцам, якія прапрацавалі на прадпрыемстве або ўстанове да атрымання дэкрэтнага водпуску не менш 6 месяцаў.

М. Д. МЯСАЕДАВА, Ф. М. ЛЕЎ
стаханаўкі-мацеры віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі».

ХТО ПРАЖЫВАЕ Ў ФАБРЫЧНЫХ ДАМАХ

Штогод дзяржава адпускае шмат сродкаў для паляпшэння культурна-бытавых умоў працоўных. У распараджэнні рабочага калектыва нашай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» знаходзяцца два трохпавярховыя каменныя дамы, каркасныя дамы і інш. Аднак, побач з стаханаўцамі і ўдарнікамі фабрыкі, у гэтых дамах пражываюць і такія людзі, якім там месца не павінна быць.

Працаваў на фабрыцы нейкі Міркін. Яго за крадзеж фабрычнай прадукцыі зволілі. Але да гэтага часу ён займае ў фабрычным доме добры пакой. Два вельмі добрыя пакоі ў фабрычным доме займае Зейф, які ў пагоні «за доўгім рублём» пакінуў фабрыку. У фабрычным доме працягваюць пражываць і многія іншыя, якія даўно зволены з фабрыкі за розныя праступкі, парушэнне працоўнай дысцыпліны, як Александровіч і інш.

Гэта яўна няправільна. Людзей, зволеных за парушэнне дысцыпліны і іншыя праступкі і самавольна ўшоўшых з фабрыкі, трэба з фабрычных кватэр выселіць, тым больш, што многія стаханаўцы, якія душу ўкладваюць у работу, жывуць яшчэ ў цяжкіх кватэрных умовах.

В. В. ФАЦЕЕВА,
брыгадзір цэха паліто віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі».

* * *

УЗМАЦНІЦЬ ДЫСЦЫПЛІНУ СЯРОД СЛУЖАЧЫХ

У Наркамлегпроме БССР слаба пастаўлена працоўная дысцыпліна. Многія служачыя сістэматычна спазняюцца на работу. 19 снежня, напрыклад, з 55 супрацоўнікаў у час з'явіліся на работу толькі 17 чалавек.

Сакратар пажарнай інспекцыі т. Шунейка спазняецца кожны дзень. Часценька на 10—15 мінут пасля тэрміну з'яўляецца машыністка т. Пярцова.

Не рэдкі выпадкі, калі работнікі наркамата самавольна ўходзяць у сярэдзіне рабочага дня па сваіх асабістых справах, і ніхто на гэта не звяртае ўвагі.

Дзесяткі людзей штодзень прыходзяць у наркамат па рознастайных пытаннях. Многія з іх прыязджаюць з раёнаў. Час кожнаму дораг. Між тым, у наркамаце яны не могуць знайсці своечасова патрэбнага ім чалавека.

Есць у нас журнал яўкі супрацоўнікаў на работу, але некаторыя таварышы, як Гурвіч, Гольдберг, Горштэйн і іншыя, не жадаюць распісвацца, яны не выконваюць спецыяльна выданага па гэтаму пытанню загада наркома.

Большасць машыністак хаця і своечасова распісваецца, але да работы прыступае заўсёды на 15—20 мінут пазней. Такую-ж «раскачку» можна наглядаць і ў іншых аддзелах.

Сакратар наркома т. Гімельштэйн прыходзіць на работу заўсёды пазней т. Дзмітрыева. Калі-ж ён ад'язджае ў камандзіроўку, яна наогул не з'яўляецца ў наркамат.

Есць некаторыя супрацоўнікі, якія вельмі мала паспяваюць зрабіць за дзень з-за размоў на пабочныя тэмы, якія няспынна вядуцца на працягу рабочага дня. Але для таго, каб стварыць бачнасць старання, яны адседжваюцца ў наркамаце вечарамі. Так, напрыклад, «практыкуе» рэвізор аддзела фінансаў і бухгалтэрыі т. Гольдберг і іншыя. Каму гэта трэба? Ці не пара ўстанавіць у нашым наркамаце цвёрды парадак, каб рабочы дзень кожнага служачага быў поўнасцю загружан.

Есць выпадкі, калі ў часе работы супрацоўнікаў адрываюць на розныя нарады грамадскіх арганізацый, а наведвальнікі ў гэты час чакаюць па гадзіне і дзве. У часе работы вы можаце таксама сустрэць у карыдорах наркамата натоўпы ажыўлена размаўляючых людзей. Гэта не наведвальнікі, а, галоўным чынам, нашы-ж супрацоўнікі.

Мясцком (старшыня т. Родман) ні разу не заняўся пытаннем аб працоўнай дысцыпліне.

Трэба абвясціць самую рашучую барацьбу з парушальнікамі працоўнай дысцыпліны і іх патуральнікамі. Апарат наркамата павінен вызначацца выключным парадкам, сапраўднай дзелавітасцю ўсяго апарата.

Чэсных, добрасумленных служачых трэба ўсяляк заахвочваць. Да парушальнікаў-жа працоўнай дысцыпліны трэба прымяняць самыя суровыя меры спагнання. Патрэбен дыферэнцыяваны падыход да супрацоўнікаў. Чэсны совецкі служачы, які расце на сваёй рабоце, бесперапынна павышаючы сваю кваліфікацыю, павінен адчуваць, што яго цэняць, з ім лічацца.

Л. ПЛОТКІН,
работнік Наркамлегпрома БССР.

НАВЕСЦІ ПАРАДАК У ІНТЭРНАТАХ

Шчаслівае совецкае студэнцтва, акружанае няспыннымі клопатамі большэвіцкай партыі і ўрада, упорна авалодвае перадавой у свеце навукай. Кожны імкнецца падрыхтаваць з сябе высокакваліфікаванага спецыяліста і арганізатара.

Задача кіраўніцтва навучальных устаноў — стварыць усе ўмовы для нармальнай і плённатворнай работы, у прыватнасці, стварыць спрыяючыя матэрыяльна-бытавыя ўмовы студэнтам.

Нічога падобнага няма ў Беларускім дзяржаўным універсітэце, патрэбных клопатаў не праяўляюць ні дырэкцыя універсітэта, ні партыйная, комсамольская і профсаюзная арганізацыі. Па сутнасці справы, яны агарадзілі сябе ад клопатаў аб быце студэнтаў. Быт стаіць на заднім плане іх работы. Ні аднаго разу гэтым набалеўшым пытаннем ніхто па-сур'ёзнаму не займаўся.

Пасля гэтага становіцца зусім зразумелымі прычыны хаосу і беспарадку ў інтэрнатах. У адным з буйнейшых інтэрнатаў Універсітэта па Маскоўскай вуліцы, які лічаць узорным, адсутнічае парадак, пануе антысанітарыя. Да 12 гадзін дня не праводзіцца ўборка, падлогі мыюцца вельмі рэдка.

У гэты, як і ва ўсе астатнія інтэрнаты, можа заходзіць хто хоча і калі захоча. Прапускі не правяраюцца. Не дзіўна, што ў апошні час ёсць шмат фактаў пакраж. Камендант інтэрната Пушкін нічога не робіць, каб зжыць такія буйныя недахопы.

Так выглядае «лепшы» інтэрнат.

У інтэрнатах па Беламорскай, Студэнцкай і Рэволюцыйнай вуліцах становішча яшчэ горшае. Дрэннае ацяпленне, вельмі часта няма святла і вады. У інтэрнаце па Рэволюцыйнай вуліцы празмерная перанаселенасць. Койкі збіты адна на адну.

Адсутнічае якая-б там ні была культурна-выхаваўчая работа ў інтэрнатах. На хвалюючыя студэнтаў тэмы не арганізоўваюцца даклады, лекцыі і гутаркі. Створаныя студсоветы нічога не робяць.

80 студэнтам першых курсаў яшчэ і да гэтага часу не прадастаўлен інтэрнат. Яны размешчаны ў халодных вучэбных аудыторыях біякорпуса. У 35-й аудыторыі, якую студэнты называюць «Паўночны полюс», замярзае вада. Жыхары яе Аксельрод і Пеўзнер ад прастуды прахварэлі па 8 дзён.

У фізкультурным зале, абсалютна непрыгодным для жылля, памешчаны 82 дзяўчыны-першакурсніцы. Як і ўсюды, тут неймаверны холад.

Некалькі раз студэнты звярталіся да намесніка рэктара па адміністратыўна-гаспадарчай частцы Ліхтарнікава з просьбай перасяліць у другое месца. Але ён заўсёды адказвае адно: «Нічога не магу зрабіць».

Не «бездапаможнасцю», а нежаданнем, поўнай бяздзейнасцю Ліхтарнікава можна растлумачыць той факт, што студэнты мёрзнуць у халодных памяшканнях.

Ворагі народа, якія доўга арудвалі ва універсітэце, усяляк імкнуліся стрымаць рост інтэрнацкай плошчы. Зараз вынікі шкодніцтва не ліквідуюцца, а па сутнасці справы ўсугубляюцца. Аб гэтым толькі чутны траскучыя прамовы на сходах кіраўнікоў універсітэта.

І. МІРОНАЎ.

„Дзвесце сем'яў“ і народ Францыі

Зусім не так даўно пан Эдуард Даладз'е, яшчэ не будучы прэм'ер-міністрам Францыі, гаварыў: «Праз адміністрацыйныя советы і пры дапамозе растучай ролі банкаў дзвесце сем'яў сталі бясспрэчнымі гаспадарамі не толькі французскай эканомікі, але нават палітычнага жыцця Францыі». Аб гэтых словах пана Даладз'е напомніў палаце дэпутатаў Жак Дзюкло ў часе апошніх спрэчак, прысвечаных палітыцы французскага ўрада.

З таго часу як цяперашні глава французскага ўрада гаварыў грамавыя прамовы супроць «двухсот сем'яў», кіруючых Францыяй, уцякло не вельмі многа вады. Але ўрад, які ўзначальвае пан Даладз'е, стаў паслухмяным выканаўцай волі буйнага капітала.

Выразней за ўсё аб гэтым сведчаць вынікі галасавання, наследваўшага ва французскай палаце следам за спрэчкамі аб палітыцы ўрада. Урад Даладз'е ўтрымаўся ва ўладзе выключна дзякуючы падтрыманню рэакцыйных і фашысцкіх партый. За палітыку пана Даладз'е галасавалі і яўны гітлераўскі агент Фландэн, і былы начальнік паліцыі К'яп, скампраметаваўшы сябе адкрытым падтрыманнем фашысцкіх змоўшчыкаў, і, нарэшце, самі гэтыя змоўшчыкі з банды дэ ля Рока. Іх галасамі «дзвесце сем'яў» выратавалі цяперашні ўрад.

Супроць урада галасавалі адзіным пралетарскім фронтам комуністычныя і соцыялістычныя дэпутаты. Да іх далучылася частка дэпутатаў з фракцыі «соцыялістычнага і рэспубліканскага саюза». Унутры партыі радыкалаў, старшынёй якой з'яўляецца сам Даладз'е, поўны разброд. Восемдзесят радыкальных дэпутатаў, адкалоўшыхся ад народнага фронта і сблакіраваўшыхся з рэакцыяй, галасавалі за ўрад, трыццаць радыкальных дэпутатаў устрымаліся ад галасавання, два радыкалы галасавалі супроць урада. Сярод устрымаўшыхся ад галасавання былі такія буйныя дзеячы радыкальнай партыі, як старшыня палаты дэпутатаў Эдуард Эрыо, былы міністр замежных спраў Івон Дэльбос, былы міністр авіяцыі П'ер Кот і іншыя.

Галасаванне ва французскай палаце падкрэсліла тую акалічнасць, што цяперашні французскі ўрад, так сказаць, на-хаду змяніў сваю праграму, сваю арыентацыю і базу. Раней ён апіраўся на партыі народнага фронта, зараз — на рэакцыю. Але рэакцыя наўрад-ці задаволіцца роллю простай падпоркі для пана Даладз'е: недарма ў ходзе спрэчак ва французскай палаце рэакцыйныя дэпутаты адкрыта патрабавалі міністэрскіх партфеляў.

Не падлягае сумненню, што палітыка цяперашняга французскага ўрада прадаўжае развівацца ўправа. Але якой будзе надалей пазіцыя васьмідзесяці радыкальных дэпутатаў, прадаўжаючых зараз падтрымліваць Даладз'е? І якой будзе пазіцыя трыццаці радыкальных дэпутатаў, устрымаўшыхся ад галасавання па пытанню аб ацэнцы ўрадавай палітыкі?

Не трэба забываць, што ўсяго два месяцы назад, пасля мюнхенскай канферэнцыі чатырох дзяржаў, комуністычная фракцыя ў адзіночным ліку згуртавана галасавала ва французскай палаце супроць палітыкі ўрада Даладз'е. Толькі два дэпутаты з іншых фракцый галасавалі тады разам з комуністамі. Рэакцыянерам здавалася, што ім удалося ізаляваць комуністычную партыю. Надзеі рэакцыі не апраўдаліся.

Як унутры парламента, так і па-за яго сценамі звужваецца база, на якую апіраецца ўрад. Пасля мюнхенскай канферэнцыі рэакцыі ўдалося ўнесці часовае расстройства ў рады адзінага пралетарскага фронта і народнага фронта. Але адзіны пралетарскі фронт быстра аднавіў згуртаванасць сваіх радоў. У масах працоўных мацнеюць і сілы народнага фронта.

Працоўныя Францыі ўсё больш пераконваюцца ў тым, што замежная і ўнутраная палітыка цяперашніх правячых кругоў не адпавядае сапраўдным інтарэсам краіны.

На мюнхенскай канферэнцыі французскія і англійскія прадстаўнікі дапамаглі германскаму агрэсару расцярзаць саюзніка Францыі — Чэхаславакію. Вось як расцэньвае вынікі мюнхенскага зговару вядомы журналіст Анры дэ Кэрыліс, які, да рэчы сказаць, у якасці правага дэпутата палаты пры апошнім галасаванні аддаў свой голас ураду, нясучаму адказнасць за Мюнхен:

«Раней авіяцыя, якую можна было проціпаставіць Германіі, была ў два ці тры разы мацней, чым сёння, — калі прыняць пад увагу чэхаславацкую авіяцыю і непараўнаную стратэгічную пазіцыю яе паветраных баз, накіраваных накшталт стрэлаў супроць сэрца «Трэцяй Імперыі». Раней Германія была-б прымушана ў выпадку вайны кінуць 40 дывізій на чэхаславацкі фронт, тады як сёння гэтыя 40 дывізій, падмацаваныя 6 дывізіямі, сфармаванымі ў Судэтах, будуць кінуты супроць нас пры першым-жа наступленні. Раней Германія была адрэзана магутным чэхаславацкім бастыенам ад доступаў к хлебным і нафтавым базам на ўсходзе, тады як сёння яе снабжэнне забяспечана. Раней мы-б мелі на нашым баку з першых-жа дзён вайны 1.200.000 чэхаславацкіх салдат, не лічачы сіл тых краін, якім пагражае германская гегемонія і якія далучыліся-б да нас пры першай перамозе; сёння мы страцілі нашых лепшых саюзнікаў».

Такавы плачэўныя вынікі мюнхенскага зговару. Не мудрона, што, карыстаючыся набытымі ў Мюнхене пазіцыямі, агрэсары з падвоіўшайся нахабнасцю цясняць Францыю.

Італьянскія фашысты наладжваюць шумныя дэманстрацыі, удзельнікі якіх з крыкам патрабуюць адарвання ад Францыі Савойі (вобласць на поўдні Францыі), Корсікі (востраў на Міжземным моры), Туніса (калонія ў Паўночнай Афрыцы). Больш таго: Італія сканцэнтроўвае буйныя войскі ў сваёй калоніі Лівіі на подступах да Туніса.

Агрэсары размеркавалі паміж сабой ролі. У той час як Італія пагражае Францыі захватніцкай вайной, Германія пасылае ў Парыж свайго міністра замежных спраў Рыбентропа для падпісання сумеснай франка-германскай дэкларацыі. Фашысцкі германскі друк і ўрадавыя газеты ў Францыі ўсяляк прабуюць раздуць значэнне гэтай дэкларацыі, хоць яна не змяшчае нічога, апрача пустых фраз і ўзаемных абяцанняў імкнуцца да «мірных і добрасуседскіх» адносін і гэтак-жа пустога прызнання граніцы, падзяляючай зараз абедзве дзяржавы.

Па сутнасці-ж падпісанне франка-германскай дэкларацыі тоіць у сабе сур'ёзную небяспеку для Францыі. Не трэба забываць, што германскаму націску на Аўстрыю і на Чэхаславакію папярэднічала заігрыванне германскага фашызма з гэтымі краінамі, германскія фашысты неаднаразова давалі ім дакладна такія-ж абяцанні, якія яны даюць зараз Францыі. Фашысцкія захватчыкі прывыклі заігрываць з чарговай намечанай імі афярай, каб усыпіць яе пільнасць. Іменна такую ігру фашысцкая Германія вядзе зараз са сваім заходнім суседам, і правячыя французскія кругі ідуць ёй у гэтым насустрач.

Франка-германская дэкларацыя тоіць у сабе непасрэдную небяспеку германскага ўмяшання ва ўнутраныя справы Францыі. Па паведамленнях некаторых французскіх газет, Рыбентроп прабаваў у Парыжы прымусіць сваіх французскіх партнёраў перагледзець старыя знешне-палітычныя дагаворы і абавязацельствы Францыі. Сэнс гэтых спроб зусім ясны: Германія хоча канчаткова ізаляваць Францыю, каб лягчэй было потым нанесці ёй удар. Рыбентроп прабаваў таксама навязаць Францыі заключэнне «пагаднення аб друку», пры дапамозе якога германскі фашызм разлічвае аказваць прамое даўленне на французскую грамадскую думку. Нарэшце, германскі міністр замежных спраў прама і ўскосна заклікаў французскія правячыя кругі да расправы з рабочым рухам і народным фронтам.

Не ў меру актыўная дзейнасць Рыбентропа ў Парыжы выклікала абурэнне шырокіх слаёў французскай грамадскасці. Орган французскіх ваенных кругоў «Франс мілітэр» апублікаваў передавы артыкул генерала Кюньяка, заявіўшага, што «абавязкам Францыі з'яўляецца разглядаць з недавер'ем новы дакумент», г. зн. франка-германскую дэкларацыю. Развіваючы сваю мысль, генерал Кюньяк пісаў далей: «Мы вельмі далікатна раскланьваемся з панам Рыбентропам, але мы поўны недавер'я да праектаў Германіі».

Сапраўдная сутнасць франка-германскай дэкларацыі настолькі відавочна, што яе апублікаванне выклікала незадавальненне і трывогу нават у значнай частцы тых французскіх кругоў, якія нядаўна безагаворачна падтрымлівалі мюнхенскі зговар. Правая парыжская газета «Эпок» перадае цікавую заяву аднаго з дэпутатаў французскай палаты, галасаваўшага два месяцы назад за зацвярджэнне мюнхенскага зговару. Крытыкуючы палітыку міністра замежных спраў Жоржа Бонэ, гэты дэпутат сказаў:

— Мяне страшыць палітыка Жоржа Бонэ. Гэты чалавек з жахам бачыць незлічоныя вынікі капітуляцыі, за якую ён нясе адказнасць больш, чым хто-небудзь. Ен дрыжыць пры мыслі аб тым, што краіна калі-небудзь празрэе. Яму астаецца адзін выхад: уцяканне наперад, якое заводзіць яго ўсё далей па шляху прынятай ім палітыкі, прама ў абдымкі Германіі.

Аднычасова з пагоршаннем знешне-палітычнага становішча Францыі абвастраецца абстаноўка ўнутры краіны. «Палітыка Мюнхена» суправаджаецца ўнутры Францыі ўзмоцненым націскам рэакцыі на працоўных. Надзвычайныя дэкрэты ўрада Даладз'е, падоўжыўшыя рабочы дзень і павялічыўшыя падатковае абкладанне працоўных, выклікалі выбух абурэння ў народных масах.

Аднадзённая ўсеагульная забастоўка пратэсту супроць надзвычайных дэкрэтаў, праведзеная Усеагульнай канфедэрацыяй працы 30 лістапада, з'явілася буйным этапам у барацьбе французскага рабочага класа. Урад і прадпрыемцы адказалі на ўсеагульную забастоўку масавымі рэпрэсіямі супроць рабочага класа: на другі дзень пасля забастоўкі было скарочана звыш паўтара мільёна рабочых і служачых. Судовыя органы прадаўжаюць і па сёння выносіць турэмныя прыгаворы ўдзельнікам забастовачнага руху.

Але гэтыя рэпрэсіі правячых кругоў толькі павялічваюць бяздонне, аддзяляючае іх ад народных мас краіны. У ходзе барацьбы загартоўваецца адзінства пралетарскіх радоў, мацнеюць у сазнанні мас ідэі народнага фронта.

Французскі народ змагаецца супроць рэакцыі, супроць «двухсот сем'яў», за хлеб, мір і свабоду. Даўно ўжо Францыя не ведала такіх напружаных, насычаных падзеямі дзён.

І. БАРЫСАЎ.

ПАЎСТАННІ Ў ТЫЛУ МЯЦЕЖНІКАЎ

ПАРЫЖ, 18 снежня. (ТАСС). Карэспандэнт агенцтва Эспань у Байоне перадае, што на працягу апошняга тыдня паступаюць паведамленні аб хваляваннях, якія адбываюцца ў розных пунктах Іспаніі, захвачаных фашысцкімі мяцежнікамі.

Карэспандэнту агенцтва Эспань удалося атрымаць рад даных аб становішчы ў Орэнсе, Памплоне і Сеговіі. Тыл мяцежнікаў, паводле гэтых даных, перажывае востры крызіс; кантроль над палзеямі ўскальзае з рук мяцежнікаў. У правінцыі Орэнсе 8 снежня адбылося ваеннае паўстанне настолькі вялікага размаху, што ўладам мяцежнікаў прышлося прыслаць буйныя сілы з Саламанкі для яго падаўлення. У сувязі з другім паўстаннем ваенных і фалангістаў, якое адбылося ў Сеговіі 11 снежня, многа афіцэраў арміі Франко, у тым ліку 6 палкоўнікаў, заключана ў турму ў Бургосе. 16 снежня на світанні ў ваколіцах Памплоны была чутна моцная артылерыйская і кулямётная стральба, якая прадаўжалася на працягу гадзіны. У раёнах, захвачаных мяцежнікамі, наглядаецца рэзкі рост варожасці насельніцтва да італьянскіх інтэрвентаў.

ПЛАНЫ „ЭКАНАМІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА“

ПАРЫЖ, 18 снежня. (ТАСС). Паводле сцвярджэння лонданскага карэспандэнта «Матэн», у паінфармаваных англійскіх кругах лічаць, што Шахт паехаў з Лондана, увозячы з сабой вельмі дэтальна распрацаваны экспертамі англійскага банка, лонданскага сіці і англійскага казначэйства план устанаўлення «эканамічнага супрацоўніцтва на розных еўрапейскіх рынках паміж прамысловасцю Германіі і Англіі».

Патрабаванне Шахта прадаставіць германскаму ўраду сродкі для фінансавання яўрэйскай эміграцыі з Германіі было сустрэта англійскімі фінансавымі кругамі вельмі холадна.

Рух пратэсту ва Францыі супроць тэрытарыяльных дамаганняў італьянскага фашызма. НА ЗДЫМКУ: паліцыя разганяе студэнцкую дэманстрацыю пратэсту ў Лацінскім квартале (Парыж).

Фотахроніка ТАСС.

ПРАТЭСТ ГАЗЕТЫ „ПОПЮЛЕР“

ПАРЫЖ, 18 снежня. (ТАСС). «Попюлер» выражае абурэнне апублікаваным французскімі газетамі, у падаўляючай большасці зусім нязначнымі па свайму ўплыву, заклікам да парламента з патрабаваннем забароны комуністычнай партыі ва Францыі. Газета ўказвае, што падобнае патрабаванне высоўваецца ва ўгоду і па загаду Гітлера і што антыкомуністычная кампанія накіроўваецца, па сутнасці, не толькі супроць комуністаў, але і супроць соцыялістаў і дэмакратыі наогул. «Праз галаву комуністаў хочуць паразіць таксама соцыялістаў і праз галаву соцыялістаў хочуць паразіць дэмакратыю. — піша «Попюлер», — але мы не дазволім гэтага, мы не дазволім дакрануцца да свабоды, якая з'яўляецца ўмовай рэспубліканскага рэжыма, мы не дазволім паклоннікам Гітлера і Мусаліні нанесці гэты ўдар».

Новыя ўступкі чэхаславацкага ўрада агентуры германскага фашызма ў Чэхаславакіі

ПРАГА, 19 снежня. (ТАСС). Лідэр нямецкай «нацыянал-соцыялісцкай» (былой генлейнаўскай) партыі ў Чэхаславакіі Кундт на працягу апошняга тыдня вёў перагаворы з чэхаславацкім прэзідэнтам Гаха і прэм'ер-міністрам Беранам «аб забеспячэнні правоў» нямецкай нацыянальнай меншасці ў Чэхаславакіі. Як перадае выходзячая ў горадзе Рэйхенбергу газета «Цэйт», чэхаславацкі ўрад згаджаецца задаволіць патрабаванні Кундта, якія зводзяцца да наступнага:

1) У Чэхаславакіі павінна існаваць адна нямецкая «нацыянал-соцыялісцкая» арганізацыя, маючая, як і ў Германіі, аддзелы: працоўнага фронта, саюза гітлераўскай моладзі і штурмавых атрадаў.

2) Нямецкія школы павінны быць перабудаваны ў фашысцкім духу.

3) Нямецкім фашыстам у Чэхаславакіі павінна быць дазволена прымяняць расавыя прынцыпы і германскія антысеміцкія законы.

4) Павінна быць дазволена вывешваць у Чэхаславакіі дзяржаўны сцяг фашысцкай Германіі і насіць значкі германскіх фашысцкіх арганізацый.

Уступкі чэхаславацкага ўрада агентуры германскага фашызма ў краіне выклікалі вялікае абурэнне народа. Газеты «партыі працы» выступілі супроць гэтых уступак нямецкім фашыстам.

„ВЫБАРЫ“ У СЛАВАЦКІ ПАРЛАМЕНТ

ПРАГА, 19 снежня (ТАСС). Учора адбыліся «выбары» ў Славацкі аўтаномны парламент. Галоўны горад Славакіі Браціслава быў упрыгожан славацкімі і германскімі дзяржаўнымі сцягамі; чэхаславацкага сцяга амаль нідзе не было відаць. Тайна выбараў зусім не захоўвалася. Па ўказанню славацкага ўрада, «выбары» праводзіліся зусім адкрыта. Насельніцтва не праяўляла ніякай цікавасці да гэтых «выбараў» і ішло да выбарчых урнаў толькі таму, што згодна выбарчага закона, хто ўхіляецца ад удзелу ў выбарах уплачвае грашовы штраф. Па гораду дэманстравалі штурмавыя атрады «гвардыі Глінкі», нямецкія штурмавікі («СА») і ахраннікі («СС»). Як і трэба было чакаць, спісак славацкай фашысцкай партыі атрымаў «абсалютную большасць». Славацкі парламент будзе складацца з 67 дэпутатаў.

РЭПРЭСІІ СУПРОЦЬ РАБОЧЫХ ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 18 снежня. (ТАСС). Французскі рабочы друк паведамляе, што рэпрэсіі прадпрыемцаў і ўрада супроць рабочых за ўдзел у забастоўцы 30 лістапада прадаўжаюцца. Газета «Юманітэ» паведамляе, што ў дэпартаменце Поўначы 150 рабочых былі прысуджаны да турэмнага зняволення тэрмінам ад некалькіх дзён да 6 месяцаў. У радзе іншых дэпартаментаў рабочыя заключаны ў турмы, а адказныя кіраўнікі профсаюзаў арыштаваны. На парыжскіх заводах Рэно і Сітроэн да гэтага часу астаюцца звольненымі тысячы рабочых.

Парламенцкая група соцыялістаў прадставіла ў бюро палаты дэпутатаў праект закона аб амністыі і аднаўленні на рабоце ўсіх служачых і рабочых прыватнай прамысловасці, якія падвергліся рэпрэсіям. Французская компартыя штодзень арганізоўвае ва ўсіх раёнах Францыі шматлікія мітынгі, на якіх прымаюць удзел сотні і тысячы працоўных, выражаючых пратэст супроць надзвычайных дэкрэтаў урада, супроць рэпрэсій урада і прадпрыемцаў, супроць мюнхенскага пагаднення.

Германскія і італьянскія каланіяльныя дамаганні

ПАРЫЖ, 18 снежня. (ТАСС). Як перадае Табуі ў «Эвр», паводле апошніх вестак з Рыма, у часе адбыўшайся 9—10 снежня ў Мюнхене канферэнцыі відных урадавых чыноўнікаў і камандавання германскай арміі і флота, Гітлер даў наступныя інструкцыі:

«Італьянскія патрабаванні адносна Іспаніі, Туніса, Джыбуці і Суэца з'яўляюцца зараз палітычнай праграмай асі Берлін—Рым. Германія згаджаецца, што гэтыя італьянскія патрабаванні будуць высунуты ў першую лінію».

У Рыме гавораць, што Гітлер быццам-бы прадугледжвае ўсе магчымасці аж да пасылкі ў Італію ваенных тэхнікаў і ваеннага снаражэння.

АДКАЗ ЧЭХАСЛАВАКІІ НА НОТУ ПОЛЬСКАГА УРАДА

ПРАГА, 18 снежня. (ТАСС). Чэхаславацкае агенцтва паведамляе, што ў адказ на польскую ноту, патрабаваўшую спынення антыпольскай агітацыі, якая вядзецца некаторымі чэхаславацкімі арганізацыямі, чэхаславацкі ўрад зноў запэўніў Польшчу аб «гатоўнасці ўстанаўлення з ёю добрасуседскіх адносін» і абяцаў расследваць усе прыведзеныя ў ноце факты. Урад абяцаў таксама прыняць рашучыя меры барацьбы з ўсімі антыпольскімі выступленнямі.

АНГЛІЙСКІЯ КРЭДЫТЫ КІТАЙСКАМУ УРАДУ

ЛОНДАН, 18 снежня. (ТАСС). Як паведамляе дыпламатычны аглядальнік газеты «Сендэй таймс», з уноў дазволеных парламентам экспартных крэдытаў кітайскаму ўраду будзе прадастаўлен крэдыт у суме 450 тысяч фунтаў стэрлінгаў на пакупку грузавікоў. Аглядальнік далей паведамляе, што ў канцы бягучага года будзе закончана дарога, якая звязвае Бірму з унутранымі раёнамі Кітая.

КАНЦЭНТРАЦЫЯ ПОЛЬСКІХ ВОЙСК НА ПОЛЬСКА-ГЕРМАНСКАЙ ГРАНІЦЫ

ЛОНДАН, 18 снежня. (ТАСС). Як паведамляе пражскі карэспандэнт газеты «Дэйлі экспрэс», за апошнія дні ў Цешынскую вобласць прыбыло 50 тысяч польскіх салдат. Цешынская вобласць, піша, карэспандэнт, ператворана ў ваенны лагер. 11 чыгуначных саставаў прывезлі ў Цешынскую вобласць не толькі салдат, але і ваеннае снаражэнне, уключаючы цяжкую артылерыю. У раёне Богуміна на польска-германскай граніцы ўстаноўлены зенітныя гарматы. На дахах высокіх будынкаў устаноўлены кулямёты.

ГАРАДСКАЯ НАРАДА АБ ПЕРАПІСЕ НАСЕЛЬНІЦТВА 1939 ГОДА

Учора ў Вялікай зале Дома ўрада адбыўся агульнагарадскі сход кіраўнікоў пярвічных партыйных, профсаюзных і комсамольскіх арганізацый, прадпрыемстваў і ўстаноў, агітатараў і прапагандыстаў Менска. Сход заслухаў даклад начальніка Цэнтральнага ўпраўлення народнагаспадарчага ўчоту пры Дзяржплане СССР тав. Саўціна аб усесаюзным перапісе насельніцтва 1939 года.

Дакладчык падрабязна ахарактарызаваў агульнадзяржаўнае і сусветнае значэнне перапісу і як яго трэба праводзіць.

Неабходна дабіцца, каб ні адзін грамадзянін нашай краіны не астаўся не перапісаным, каб адказы на пытанні перапіснога ліста былі дакладнымі, бо ад гэтага будзе залежаць правільнасць вынікаў перапісу.

Дакладчык звяртае асаблівую ўвагу на падрыхтоўку да перапісу.

— Сям-там,—гаворыць дакладчык,— ворагі прабуюць сеяць розныя правакацыйныя чуткі па поваду перапісу. Трэба выкрыць і выкараніць ворагаў. Трэба шырока арганізаваць растлумачэнне насельніцтву значэння і мэт перапісу.

У асобных раёнах дрэнна пастаўлена падрыхтоўчая работа. Асабліва гэта датычыць Свіцілавіцкага і Прапойскага раёнаў. У Оршы дырэктар мясакамбіната тав. Каршукоў адклікаў з трохдзённых курсаў свайго работніка, вылучанага і зацверджанага інструктарам-кантралёрам. Дырэктар Аршанскай раённай канторы Дзяржбанка наогул забараніў сваёй работніцы тав. Чэрнінай, вылучанай інструктарам-кантралёрам, наведваць гэтыя курсы.

Падобныя факты сведчаць аб тым, што асобныя кіраўнікі ўстаноў і прадпрыемстваў груба парушаюць указанні нашага ўрада, недаацэньваюць велізарную важнасць перапісу. Дакладчык заканчвае ўказаннем на неабходнасць большай актывізацыі работы камісій садзейнасці перапісу насельніцтва і большага асвятлення пытанняў перапісу раённым, абласным і рэспубліканскім друкам.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА САНІТАРНЫХ УРАЧОЎ

У Барысаве закончылася ўсебеларуская нарада санітарных урачоў. У яе рабоце прымалі ўдзел 200 чалавек — санітарных урачоў, работнікаў аддзелаў аховы здароўя, санітарных служб воднага транспарту і чыгунак БССР.

Абмяркоўваліся пытанні далейшага паляпшэння санітарнага становішча рэспублікі. Былі заслуханы даклады тав. Беляцкага (Дзяржаўная санітарная інспекцыя БССР) і тав. Рэдэра (Проціэпідэмічнае ўпраўленне Наркамата аховы здароўя).

У спрэчках па дакладах адзначалася, што колькасць інфекцыйных захворванняў у гарадах і сёлах прыкметна зменшылася. Савецкая дзяржава затрачвае велізарныя сродкі на мерапрыемствы па санітарыі.

У дарэвалюцыйнай Беларусі не было санітарна-процізпідэмічнай арганізацыі. У сучасны момант у Менску і Віцебску ёсць два інстытуты мікрабіялогіі і эпідэміялогіі і Інстытут аховы працы. Створана 14 міжраённых санітарных станцый, дзесяткі раённых станцый, санітарных лабараторый і т. д.

Аднак у галіне санітарыі ёсць рад буйных недахопаў. Так, дырэктыва савецкага ўрада аб пабудове ў 1938 годзе ў калгасах 1200 лазняў не выканана. Пабудавана ўсяго каля 300 лазняў. Ёсць факты, калі пабудаваныя ўжо калгасныя лазні скарыстоўваюцца не па прызначэнню.

Зямельныя органы фактычна самаўхіліліся ад такой важнай справы, як будаўніцтва калгасных лазняў. Няма настойлівасці і з боку работнікаў аховы здароўя. Слаба дапамагаюць райвыканкомы.

Нарада распрацавала план санітарных мерапрыемстваў па БССР на 1939 год.

НАРАДА РАБОТНІКАЎ МАСТАЦТВАЎ СТАЛІЦЫ

Учора адбылася нарада работнікаў мастацтваў гор. Менска, скліканая рэдакцыяй газеты «Звязда» і Упраўленнем па справах мастацтваў пры СНК БССР. Нарада абмеркавала пытанне аб арганізацыі шэфства над самадзейнымі гурткамі горада і вёскі.

На нарадзе прысутнічалі заслужаныя артысты рэспублікі Уладамірскі і Александроўская, рэжысёры Рахленка, Зораў, Сокал, Трэпель, дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР кампазітары Багатыроў і Туранкоў, дырыжоры — ордэнаносец Грубін і Шнейдэрман, мастакі тт. Керзін, Волкаў, Азгур, артысты менскіх тэатраў Ржэцкая, Галіна, Платонаў, Каган, Моін і іншыя, прадстаўнікі музыкальных устаноў, Дома народнай творчасці, саюза работнікаў мастацтваў і мастацкай самадзейнасці гор. Менска.

Удзельнікі нарады аднадушна адобрылі заклік народных артыстаў СССР тт. Масквіна і Барсавай і выклік работнікаў мастацтваў УССР і звярнуліся са зваротам да ўсіх работнікаў мастацтваў БССР уключыцца ў арганізацыю шэфства над самадзейнымі калектывамі горада і вёскі.

ПРЭМІРАВАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ УСЕБЕЛАРУСКАЙ АЛІМПІЯДЫ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Журы нядаўна адбыўшайся ў Менску Усебеларускай алімпіяды мастацкай самадзейнасці прэміравала грашыма і граматамі 31 калектыў і паасобных выканаўцаў. Гэта — лепшыя ў рэспубліцы танцавальныя, харавыя, музыкальныя гурткі, спевакі, майстры мастацкага чытання, музыканты, акрабаты.

Сярод прэміраваных — драматычны калектыў клуба чыгуначнікаў Гомеля, танцавальна-харавы калектыў «Асінторфа», ансамбль цыганскай песні і пляскі, танцавальны калектыў Хойніцкай МТС, джаз менскай фабрыкі «Кастрычнік», домравы секстэт полацкіх настаўнікаў, хор калгаса імя Літвінава (Рэчыцкі раён), мужчынскі ансамбль работнікаў сувязі і інш. У ліку паасобных прэміраваных удзельнікаў самадзейнасці — выканаўцы на беларускіх народных інструментах — жалейцы — калгаснікі Новікаў і Кабардзінскі, на дудах — калгаснікі Стась і Усціпаў і інш.

Вышывальны гурток Дома мастацкага выхавання дзяцей (Віцебск). НА ЗДЫМКУ (злева направа): Ліля Дзямідава — вучаніца 4-га класа 6-й школы і Ніна Петравец — вучаніца 4-га класа 9-й школы.

Фота С. Грына.

ДАМЫ АДПАЧЫНКУ ЗІМОЙ

Гэтай зімой у БССР будуць функцыяніраваць 8 дамоў адпачынку і санаторый «Сасноўка». У іх за зімовы час адпачне 7.800 працоўных.

Ствараюцца ўсе ўмовы для вясёлага і культурнага адпачынку. Абсталёўваюцца лыжныя базы, каткі, набыт неабходны спартыўны інвентар. У плане культурна-масавай работы для кожнай змены адпачываючых арганізоўваюцца даклады аб міжнародным становішчы, лекцыі, канцэрты, прагляд не менш 5 — 6 кінофільмаў, вечары атракцыёнаў, самадзейнасці. Будуць праведзены шахматна-шашачныя турніры, лыжныя прагулкі, экскурсіі ў мясцовыя музеі і на прадпрыемствы.

ВЯДОМЫ КАМЕНШЧЫК П. С. ОРЛОЎ У МЕНСКУ

17 снежня ў Менск з Масквы прыехаў вядомы каменшчык дэпутат Вярхоўнага Савета РСФСР, ордэнаносец Пётр Семёнавіч Орлоў.

18 снежня тав. Орлоў наведаў пабудовы і інтэрнаты Менбудтрэста на Доўгабродскай і Галантарэйнай вуліцах, дзе ў гутарцы з рабочымі расказваў аб вопыце свёй работы.

Учора тав. Орлоў выступіў на пашыраным паседжанні прэзідыума ЦП саюза комунальна-жыллёвага будаўніцтва. Сёння вечарам ён выязджае ў Магілеў, дзе прабудзе два дні.

ДЗЁННІК

✱ Даклад для рабочых і савецкай інтэлігенцыі Кагановіцкага раёна на тэму: «Барацьба беларускага народа супроць нямецка-польскіх акупантаў» будзе прачытан 21 снежня, у 7 гадзін вечара, у памяшканні Дома тэхнікі (Комсамольская, 27). Дакладчык тав. Лочмель.
Уваход свабодны.

✱ Інструкцыйны даклад аб XX-годдзі БССР для дакладчыкаў, прапагандыстаў, агітатараў і бяседчыкаў Варашылаўскага раёна адбудзецца 22 снежня, у 7 гадзін вечара, у клубе работнікаў асветы. Білеты ў РК КП(б)Б.

✱ Чарговы семінар для рэдактараў многатыражак і насценных газет прадпрыемстваў і ўстаноў горада адбудзецца 20 снежня, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва.
Уваход з вуліцы Энгельса (пакой № 18).

✱ Кансультацыя па пытаннях перапісу насельніцтва адбудзецца 20 снежня, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой № 20).
Уваход свабодны.

✱ Кансультацыя па першаму раздзелу гісторыі ВКП(б) адбудзецца 20 снежня, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой № 21).
Уваход свабодны.

ЗАКОНЧЫЎСЯ ПЕРШЫ АДБОРАЧНЫ ТУР КОНКУРСА ВАКАЛІСТАЎ

18 снежня, у трэці дзень першага тура конкурса выступілі артыстка Дзяржфілармоніі А. Г. Адамантава (сапрана) і салістка Радыёкамітэта Л. В. Руч'ёва (меццо сапрана). У Адамантавай лірычны, прыемнага тэмбру голас, але недастаткова роўны. Гэта, безумоўна, музыкальная пявіца. У яе выкананні, на жаль, мала кантрастаў і таму ўсё неяк гучыць некалькі аднастайна.

Пявіца Руч'ёва мае некалькі рознастайныя (паміж сапрана і меццо) галасавыя даныя, недастаткова ўмела карыстаецца дыханнем, ёсць і пагрэшнасць у інтанацыі, але ўсе гэтыя недахопы маладой пявіцы выкупаюцца яе вялікімі здольнасцямі, глыбокай музыкальнасцю, культурай, добрым густам, удумлівасцю, дзякуючы чаму яна становіцца ў рады цікавых выканаўцаў. Можна прама сказаць, што ў выкананай ёю арыі Баха яна, балай, адзіная з удзельнічаючых на конкурсе паказала сапраўднае пачуццё стыля.

Пасля абмеркавання журы пераможцамі першага адборачнага тура выйшлі артысты: Р. В. Млодэк, Л. Ф. Аляксеева, Л. В. Руч'ёва і А. Д. Арсенка. Усе яны накіроўваюцца для ўдзелу ў другім туры ў Маскву. Маладыя спевакі за астаўшыйся да другога тура час павінны ўлічыць маючыяся ў іх недахопы, старанна і сур'ёзна папрацаваць над сабой, каб больш упэўнена адчуваць сябе ў такім адказным спаборніцтве, дзе прымуць удзел лепшыя вакалісты Саюза.

Аднак, з першага тура нам неабходна зрабіць вялікія ўрокі. Трэба перш за ўсё сказаць, што нашы арганізацыі, ды і самі ўдзельнікі зусім недастаткова падрыхтаваліся да конкурса. Упраўленне па справах мастацтваў не забяспечыла ўдзельнікаў высокакваліфікаванай кансультацыяй, якая-б дапамагла ім у рабоце над праграмай; не стварыла ім належных умоў для падрыхтоўкі, якую яны ў большасці вялі паміж справай. Выступленні паказалі, што вакальнае выкананне ў нас яшчэ адстае. Так, напрыклад, у класічных творах нашы спевакі за нямногім выключэннем былі слабыя, не ведалі, не адчувалі стыля, зусім недастаткова былі падкаваны тэхнічна — выкананне было цяжкім, напружаным. Многія спевакі забываюцца на асноўную ўмову вакальнага выканання — пявучую лінію, кантылену, замяняючы яе штуршкамі гука, выкрыкамі, гаварком. Не зусім добра абстаіць справа і з дыханнем і дыкцыяй. На гэтыя факты павінны звярнуць самую сур'ёзную ўвагу і нашы педагогі-вакалісты (кансерваторыі, музыкальных вучылішчаў), якія выхоўваюць кадры спевакоў.

Артысты мала працуюць над музыкальнай культурай, над сваім развіццём. Трактоўка твораў часцей за ўсё ідзе ў іх толькі ад інтанацыі, без дастатковых ведаў, удумлівага, глыбокага падыходу, што, вядома, зараз-жа выяўляецца пры выкананні (асабліва ў класіцы).

Трэба меркаваць, што конкурс вакалістаў будзе мець велізарнае значэнне для ўзняцця вакальнай справы ў нашай краіне, дзе асабліва любяць спевы, дзе яны папулярны і цанімы ў самых шырокіх масах працоўных, дзе ёсць бліскучыя прадстаўнікі гэтага мастацтва. Пажадаем-жа поспеху нашым лаўрэатам, якія адпраўляюцца ў Маскву для ўдзелу ў другім туры.

Н. ШЧЭГЛОЎ.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
20 снежня
БЕЗ ВІНЫ ВІНАВАТЫЯ
Абанемент № 43.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР
20 снежня
ТЭВ'Е-МАЛОЧНІК
Абанемент № 8
Пачатак у 8 гадзін вечара.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ

Кінотэатр «РОДИНА»
НА ГРАНІЦЫ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
«ДРУЗЬЯ ИЗ ТАБОРА»

Дзіцячы кінотэатр
ПУГАЧОЎ

Кінотэатр «Спартак»
МЯДЗВЕДЗЬ

Кінотэатр «Навіны дня»
1. 8-я алімпіяда мастацкай самадзейнасці БССР
2. Журн. Маскоўскай студыі кінохронікі № 55
3. У антырэлігійным музеі.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ФІЛАРМОНІЯ БССР (Клуб імя СТАЛІНА)
21 снежня абан. № 16. КАНЦЭРТЫ 22 снежня абан. № 17.
салісткі Маскоўскага Ордэна Леніна Акадэмічнага Вялікага тэатра Саюза ССР — заслужанай артысткі РСФСР ордэнаносца
В. А. ДАВЫДАВАЙ
Пачатак у 8 г. веч. Білеты ў касе клуба з 12—2 г. дня і з 5—9 г. веч.
Увага! Білеты, купленыя на канцэрты ОБУХАВА, сапраўдны на канцэрты ДАВЫДАВАЙ. Білеты са штампам 28 лістапада сапраўдны на 21 снежня. Білеты са штампам 29 лістапада сапраўдны на 22 снежня.

Гукавы кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“
СЁННЯ І ШТОДЗЕНЬ
вечарам
на сеансах у 6, 7.30, 9.15 і 11 г.
ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ
З 21 СНЕЖНЯ ШТОДЗЕНЬ
дзённыя сеансы
Пачатак у 1 г., 2.30 і 4 г. дня.
ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
МІЦЬКА ЛЕЛЮК
ПЕРАД КОЖНЫМ СЕАНСАМ ДНЁМ І ВЕЧАРАМ ВЫСТУПАЕ
АНСАМБЛЬ ГУСЛЯРОЎ
РУСКАЙ НАРОДНАЙ ПЕСНІ, МУЗЫКІ І ПЛЯСКІ.
Касы дзённых сеансаў адкрыты з 11 гадзін раніцы, вячэрніх — з 1 г. дня.

БЕЛАРУСКІ
Інстытут народнай гаспадаркі
імя В. В. КУЙБЫШАВА
аб'яўляе НАБОР
на 8-месячныя
ПАДРЫХТОЎЧЫЯ КУРСЫ Ў ІНСТЫТУТ.
На курсы прымаюцца асобы ва ўзросце да 35 год, якія маюць сярэднюю, або незакончаную сярэднюю асвету. Перавага пры прыёме аддаецца асобам з практычным стажам работы. Прынятыя на курсы забяспечваюцца стыпендыяй.
Паступаючыя на курсы падвяргаюцца ўступнай праверцы па матэматыцы, беларускай і рускай мовах і літаратуры, фізіцы, хіміі, палітграмаце і геаграфіі.
Уступная праверка пачнецца з 25 снежня 1938 г.
Заявы аб прыёме на курсы трэба падаваць да 25 снежня 1938 г. на імя дырэктара інстытута з прыкладаннем дакументаў аб адукацыі, аўтабіяграфіі, метрыку. Пашпарт прад'яўляецца асабіста.
Іншагароднія забяспечваюцца жылплошчай.
Заняткі на курсах будуць дзённыя і вячэрнія.
Заявы накіроўваць па адрасу: г. Менск, Земляробчы завулак, № 6, Інстытут народнай гаспадаркі імя В. В. Куйбышава.
ДЫРЭКЦЫЯ ІНСТЫТУТА.

МЕНСКІ ТРЭСТ РЭСТАРАНАЎ І КАФЭ
аб'яўляе ПРЫЁМ
на 3-месячные КУРСЫ
афіцыянтаў і буфетчыц.
Прынятыя на курсы забяспечваюцца стыпендыяй. Інтэрнатам не забяспечваюцца.
Паступаючыя на курсы павінны прадставіць даведку з апошняга месца работы, а члены калгаса павінны прадставіць даведку аб водпуску з калгаса на вучобу і работу.
Звяртацца ў аддзел кадраў траста — Рэвалюцыйная, 4 (уваход з пад'езда).
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДАВЕДАЧНА-ІНФАРМАЦЫЙНАЯ КАНТОРА
ПРАВОДЗІЦЬ ПРЫЕМ ПАДПІСКІ
на
ГАЗЕТНЫЯ ВЫРАЗКІ
на 1939 год
Кіраўнікі прадпрыемстваў, устаноў і грамадскіх арганізацый, дзеячы навукі, тэхнікі і мастацтва, вы маеце магчымасць штодзень атрымліваць інфармацыю па цікавячых вас пытаннях з розных газет СССР, апрацоўваемых даведачна-інфармацыйнай канторай.
Падпіска на газетныя выразкі прымаецца па адрасу: Менск, Ленінская, 28, тэл. 22-754. Даведачная кантора.

Уп. Галоўлітбела № К—5945. Менск, друкарня «Звязды», Савецкая, 49. П., Л., Ш.